

VIKTORÍN ŠULC

**Zlý
duch**

PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH
VRAŽD

4.

S DOVĚTKY ŠÉFA MORDPARTY JIŘÍHO MARKOVIČE

VIKTORÍN ŠULC

**Živý
duch**

**ŽIVÝ
DUCH**

VIKTORÍN ŠULC

PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH VRAŽD

4.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Viktorín Šulc, Jiří Markovič, 2021

Photos © Archiv autora, Vlasta Luřanská, Pavel Šmejkal, 2021

Cover © Lukáš Tuma, 2021

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2021

ISBN 978-80-7557-229-5 (print)

ISBN 978-80-7557-987-4 (ePub)

ISBN 978-80-7557-988-1 (mobi)

ISBN 978-80-7557-989-8 (pdf)

*Věnováno mému příteli,
emeritnímu podplukovníku Vladimíru Matouškovi,
excelentnímu kriminalistovi a člověku s velkým dobrým srdcem*

(27. října 1952–23. srpna 2020)

Poslední federální oprátka	11
Básně prázdnoty	35
Dvakrát do stejné řeky	110
Zjevila se mi příšera	230
Mráкотy korunní svědkyně	271
Škaredý hrobníkův čtvrtek	358
Sex a smrt	392
Jako naprostý šílenci	479

*Jeanny, pojd', no tak!
Vstávej, prosím.
Budeš celá mokrá.
Už je pozdě, pojd'.
Musíme odtud pryč, ven z lesa.
Nerozumíš?*

*Kde je tvá bota?
Ztratila jsi ji, když jsem ti ukazoval cestu.
Kdo ztratil?
Ty – tebe? Já – mne?
Nebo... Nebo my nás?*

Falco: Jeanny

Interpret Falco v roli sériového vraha dívek opěvuje
mladičkou krásku – a taky svou oběť – Jeanny.

Poslední federální oprátka

„Pod vlivem alkoholu dělám hlouposti.“

„Opravdu nevím, proč jsem to udělal, ale když jsem uviděl ten nůž...“

„V komoře jsem našel dvě malé lahve alpy, které jsem vypil. Alkohol mi stoupl do hlavy a v hlavě mi bleskla myšlenka, že si vyřežu varlata.“

(z výpovědi trojnásobného vraha Štefana Svitka)

„Při chodidle pravé dolní končetiny této mrtvolky se nachází srdce, pod pravým podpaždím se nachází další srdce...“

(z protokolu ohledání místa činu v domě Svitkových)

Nazrál čas pozvat vás, vážení čtenáři a vytrvalí souputníci z předchozích tří dílů, už ke čtvrté *panoptikální* výpravě. Bude to cesta lemovaná hroby a neblahými osudy obětí. Cesta smutná, určité dramatická, ale především poučná.

Dočkáme se – pevně doufám – dalších originálních informací o pokriveném libidu těžkých sexuálních deviantů, o vývoji jejich zločinecké dráhy, o někdy primitivní, jindy zas vychytralé manipulaci s nitkami podezření, jež by ukazovalo na jejich osobu.

Stejně tak se dozvíme mnohé o lidech, kteří jsou těmto vrahům na stopě, šlépěji čas od času už nebezpečně vychladlé. O trpělivosti a zvláštní schopnosti empatie mužů zákona. Seznámíme se s důmyslnými úsudky kriminalistů či správně zvolenou taktikou výslechu...

Jistě není náhodou, že ze sedmačtyřiceti kauz původně nominovaných pro tento svazek, frontálně zahrnující období 1993 až 2009,¹

¹ S některými kauzami se detailně teprve seznámíme v 5. dílu Panoptika.

„dostali“ pouze dva pachatelé – před svým dopadením – čas na *repete*, tedy pro spáchání druhé vraždy.

A třebaže je erudice kriminalistů vystupujících v *Panoptiku* nesporná, jistě s povděkem opřou své myšlenkové pochody o znalecké posudky soudních lékařů, stejně jako o expertizy psychiatrických, sexuologických a psychologických kapacit – samozřejmě, že také z těchto pramenů budeme citovat.

Ano, je to tak, po stopách vraždících pachatelů nevyrazila jen neúprosná elitní smečka z mordparty, nemenší nebezpečí pro zločince představují i *bílé pláště* v zvětví svých laboratoří a počítačů, představitelé kriminalistických disciplín, jako jsou daktyloskopie, genetika, balistika a řada dalších.

Plnou parou vpřed (někdy i vzad)

Dovolím si teď několik osobnějších odstavců:

Když jsem kolem roku 2010 začal přemýšlet o napsání pentalogie *Panoptikum sexuálních vražd*, mohl jsem se s důvěrou opřít o – účetnickou terminologii řečeno – *počáteční zůstatek aktiv* v podobě slušného ob-
jemu již nastudovaných kauz.

Zahleděl jsem se tenkrát s příjemným uspokojením na solidní množství pramenů ve svém listinném archivu, stejně jako na v útrobách počítače uložené poznámky z reportérských výprav, rozhovorů se svědky a pozůstalými – ale především z pracovních dialogů s kriminalisty.

Kdy – když ne teď? zopakoval jsem si v duchu jedno staré volební heslo... Domníval jsem se, že z hlediska studijní přípravy mám vystaráno, teď už to chce jen *sicflaš* a psát a psát... V průběhu příštích měsíců a let jsem ale – ke svému překvapení – poznal, jak značně jsem se mýlil.

Totíž že moje práce obsahuje nečekaně výrazný, až neúprosný charakter *LIVE!*

Hned vše vysvětlím: Průběžně zasouvám nachystané cihličky do stavby budoucích dílů pentalogie, ovšem za pochodu také studuji nové

zájmové prameny. Někdy i s notným předstihem, neboť zkušenost velí, že pokud už držíte v ruce nějaký vhodný a v budoucnu využitelný spis, v žádném případě nemůžete pokrčit rameny a žoviálně konstatovat:

No vida, dobrý... Jenže tohle budu potřebovat nejdřív až za rok, takže nazdar, až příště...

Žádné „příště“ totiž nemusí nastat!

Dvakrát či třikrát, už je to hodně dávno, jsem takovou chybu v životě udělal. A spis následně *zmizel, dočasně* se zatoulal kamsi na státní zastupitelství, případně se stal dlouhodobou výpůjčkou pro čísi disertační práci.

Ta třetí chyba se týkala odloženého rozhovoru se dvěma starými manželi, důležitými pamětníky v kauze dvojnásobného *sériového* vraha a sadisty. Hezky jsme si povídali, ale hlavně jsme si tenkrát slíbili, že za týden se sejdeme znovu – a oni mezitím v útrobách jisté skříně vyhledají patřičné dokumenty, aby si oživilí vzpomínky...

Když jsem do jejich severočeské obce za týden znovu dorazil, byl už s jejich vstřícností a ochotou ámen. Kdosi z příbuzných pachatele – ten v té době stále ještě pobýval ve vězení – staroušky mezitím patřičně *zpracoval*, už se báli se mnou mluvit. Nezbylo nic jiného, než jejich ustrašené omluvy respektovat a odtáhnout s nepořízenou.

Jenom hlupák opakuje staré chyby!

Proto nad výlety do dávné kriminalistické minulosti nijak neváhám, ba naopak, ve studovnách a badatelnách bývám málem jako doma... Poslední díl pentalogie bude toho důkazem. Stejně tak průběžně sleduji a registruji čerstvý nápad kauz vhodných pro využití v příštích dílech.

Samozřejmě, všechny takové odbočky zpomalují práci na aktuálním díle, zpožďují dodání textu do nakladatelství – tím pádem oddalují i okamžik, kdy se zbrusu čerstvý výtisk nového dílu dostane na knihkupecké pulty. Tolik na vysvětlenou mého autorského *otálení*... Milí urgující čtenáři, cením si vaší netrpělivosti!

Syndrom *live* je také příčinou, proč se znovu vrátíme do devadesátých let, například v úvodní kapitole *Básně prázdnoty*. Na další vaše četné dotazy ohledně „prohození“ titulů třetího a čtvrtého *panoptikálního*

pokračování, dodám, že 3. kapitola *Zjevila se mi příšera* úzce souvisí s názvem knihy *Zlý duch*, kterou jste právě začali číst.

U Falkova hrobu

Hustě prší, voda málem nestačí odtékat – a na mříž kanálové vpusti právě dopadla odhozená dětská hračka. Je to roztomilá nastrojená panenka...

Je chladno / Musíme odsud, pojď / Máš rozmazanou rtěnku / Koupila sis ji a... / A já jsem to viděl / Příliš rudé na tvých rtech...

Pečlivý čtenář se už jistě neopomněl seznámit i s mottem tohoto dílu. Vychází z textu jednoho letitého hitu *Jeanny*, asi bych měl spíš použít německého synonyma šlágru. Občas ho náhodně zaslechnu v nějakém soukromém rádiu – a někde v zákoutí mé pořád ještě obstojně fungující mozkovny se okamžitě vrčivě zapne promítačka s příslušnými obrázky.

Song totiž existuje i v klipové podobě: kdysi celosvětově populární rakouský interpret Falco (1957–1998) opěvuje v roli nepřítelny sériového vraha dívek mladičkou krásku Jeanny.² Co nám krátký *filmeček* nabízí?

Je večer, zřejmě před volným dnem. Ulice jsou plné rozveselených mladých lidí, kteří se jdou pobavit do tanečního podniku. Spěchá tam i Jeanny ve společnosti své kamarádky.

Jen jeden člověk je sám. Pohřížen do svých představ, sleduje dívku jako stín, ohryzává si nedočkavě prsty, pídí se po vytoužené chvíli, až budou spolu a sami...

Nech mě být!, stačí ještě Jeanny říct rozezleně. Zřejmě si uvědomila, že tohohle podivného chlápka v anonymně splývajícím *komparsu* lidí kolem sebe už několikrát zahlédla.

² Za upozornění na tento zajímavý klip děkuji germanistce a překladatelce Ivaně Führmann Vízdalové z malebného historického města Melku v Dolním Rakousku. Za zmínku stojí, že část videoklipu se natáčela v sugestivním prostředí katakomb historické vídeňské kanalizace.

Po činu nese vrah opatrně v náruči její mrtvé tělo, něžně k ní hovoří a několikrát opakuje: „Je tu někdo, kdo tě potřebuje.“ Odnáší mrtvou do svého hájemství, kde dívka leží na katafalku oděná jako nevěsta, pořád sexy, stále *jako živá*.

Falco – v působivé dekoraci mnoha desítek zapálených dlouhých svíček – jí zpívá a koncertuje na piano, sám v elegantním obleku a s motýlkem, s vlasy sčesanými dozadu, pečlivě uhlazenými brilantinou či nějakým modernějším kosmetickým voskem.

Jeanny, přestaň žít ve snech / Jeanny, život není takový, jaký vypadá / Taková opuštěná dívka v chladném, chladném světě...

Nebo je koncert pouhým snem, představou nemocné psychiky? Jeannin veselý, rozverně tančící, někdy přítulný, jindy výsměšný přízrak, střídající róby a sexy oblečení, se totiž pachateli zjevuje ještě po jeho dopadení a umístění na přísně střeženém oddělení psychiatrické léčebny.

Falco se roztouženě vzpíná v navlečené svěrací kazajce, v prostoru bíle vykachlíkované *samotky* opravdu, ale opravdu není sám... Svůj vnitřní svět však umanutě tají, bedlivým očím ošetřovatelů nastavuje tvář zcela vyrovnaného a příkladně kooperujícího pacienta...

Zřejmě nikoli náhodou se v úvodu klipu objeví nápis Motel Bates jako odkaz na slavné Hitchcockovo *Psycho*.³ Tím pádem uvidíme poblíž těla na katafalku i vystavené preparované ptáky, oblíbený koníček Normana Batese... Nebo jde především o symboliku neživé krásy? Křidel, která už nikdy nikam neodletí?

Vytušíme také odkaz na první zvukový film režiséra Fritze Langa z roku 1931, dílo dodnes fenomenální, podle některých pramenů inspirované řaděním autentického sériového vraha alias düsseldorfského netvora Petra Kürtena. Film měl v USA premiéru 11. května,

³ Srovnání děje Hitchcockova filmu *Psycho* (1960) s autentickým případem sériového vraha Eda Geina viz *Panoptikum*, 2. díl, prolog *Vstříc jícnu tmy*. Kauza Gein inspirovala ovšem také tvůrce pětioscarového snímku *Mlčení jehňátek* (1991, režie Jonathan Demme).

tedy zhruba tři měsíce před „netvorovou“ popravou stětím gilotinou v srpnu 1931!

Langův film se jmenuje *Eine Stadt sucht einen Mörder* (v překladu *Město hledá vraha*, nicméně film v českém archivním rejstříku nese distribuční titul *Vrah mezi námi*), případně jen *M* jako *Mörder*.⁴ Zmíněná analogie s klipem patří slepému prodávaci balonků stejně jako křídový cejch na Falkově kabátě v podobě písmene *F* (v Langově filmu samozřejmě *M*).

S výjimkou zmíněného *koncertu* má Falco na sobě filmově uznávaný „dress code“ úchylných pánů, sledujících a šmírujících subjekt svého zájmu: dlouhý svrchník, v jeho výstřihu slušivou šálku s drobným vzorkem, klobouk... Oděvu ani hladké tváři nelze vlastně nic vytknout, přesto je dotyčný pán už na první pohled „nějakej divnej“...

Ted' je slyším! / Přicházejí! / Přicházejí, aby si tě odvedli / Nenajdou tě / Nikdo tě nenajde!

Falkova píseň byla svého času považována za skandální, rozhlasové a televizní společnosti ji bojkotovaly pro údajnou propagaci násilí... I tak se ovšem stala superhitem roku 1986.

Takže – pokud někdy navštívíte Vídeň a její ústřední hřbitov, zastavte se taky u Falkova hrobu. Právě tady začala práce na knize, kterou zrovna držíte v ruce.

Malý rozcestník na prahu obludária

Práce za neustálého pochodu právě dospěla do stadia čtvrtého dílu, nazvaného ZLÝ DUCH.

⁴ Viz Panoptikum, 2. díl, prolog *Vstříc jícnu tmy*. Není bez zajímavosti, že v roce 2019 viděli němečtí a rakouští televizní diváci stejnojmenný, volněji pojatý remake Langova filmu, opět zaměřený na zjitřenou atmosféru města zažívajícího sérii pedofilních vražd.

Titul symbolicky a příhodně upomíná na přízrak, kterého se obával mladý muž, někdejší příslušník vězeňské služby. Před zlým duchem varoval i svoje nejbližší, snažil se je chránit primitivními kouzelnickými malůvkami a čáry samorostlé magie. Bohužel podcenil, že ten nejhorší a nejkrutější běs číhá v jeho nitru.

Také zjistíme, že o vraždě může talentovaný pachatel napsat obšírnou báseň. Nebo mu ji diktoval nějaký démon? Dále poznáme mord s prvky pomateného rituálního charakteru, kdy krev nahrazuje na nahém těle oběti sirup, místo spermatu pak poslouží jogurt...

Zpoza hřbitovní zdi zazněl do noci ženský výkřik... Budeme analyzovat záhadné a dosud nezvratné zmizení ženy, které nás zavede do sugestivního prostředí hrobek a křížů, ale taky pecí krematoria, malé svérázné továrny na zpracování nebožtíků a jejich proměny v popel, přechovaný do uren... Možná, že přijde i pan Kopfrkingl!

Povíme si detailně o pěti kauzách, které skončily pravomocným rozsudkem doživotního odnětí svobody – jedna z nich popisuje případ bezcitné, nebezpečné a brutální ženy. Lesby, která nenáviděla muže a po krátkém vstřícném flirtu s nimi naložila po svém.

„Tak co – připravenej?“ řekla frivolně. „Tady jsem.“

Obrátil se, aby se podíval na její nahé tělo, vplouvající do kužele světla.

„Ach, Ježíši,“ vydechl.

Obešla postel, sklonila se nad ním, něžně se usmívajíc. Pak zabořila velké ostří nože do mužova tlustého krku a zase jej vytáhla... Vydal kloktavý zvuk a jeho tělo nadskočilo křečovitě z postele. Krev tryskala proudem, kaluže, záplava krve, která zastřela vzduch rudou mlhou... Prosákla postel a odkapávala na podlahu.⁵

Budeme analyzovat tento výjimečný případ, hledat paralely v zahraničních kauzách, seznámíme se s fiktivní postavou sériové vražedkyně

⁵ Lawrence Sanders: *Třetí smrtelný hřích*, USA, 1981, bližší údaje viz Panoptikum, 4. díl, kapitola *Sex a smrt*.

Zoe Kohlerové, v severní Americe obdobně populární jako dr. Hannibal „Kanibal“ Lecter z *Mlčení jehňátek*.

Nepochybně nás zaujme případ jednoho z nejmladších deviovaných vrahů v historii tuzemské kriminalistiky, případ školáka, který strávil prázdninové odpoledne mezi dětmi na kluzišti, aby se navečer vyzbrojil nožem a šel zabíjet...

Ostatně soudím, že kriminální *fal*, kterému budeme věnovat převážnou část tohoto prologu, rovněž vyvolá silný čtenářský dojem, nejspíš taky údiv a hrůzu.

Neboť *zlý duch* je schopen čehokoliv.

Horehronský Rozparovač

„Vím, že za takový trestný čin mohu být odsouzen k trestu odnětí svobody až na 25 roků. Nebo hůř... Na otázku, co myslím pod slovem hůř, uvádím, že můžu taky dostat trest smrti.“

Prorocká slova zazněla ve vazební věznici z úst trojnásobného vraha, v téměř intimním sezení s forenzním sexuologem.

Kauza Štefana Svitka (narozen 1960) z Brezna nad Hronom (kdysi tu žila i dobře známá oběť nejslavnějšího tuzemského pomníku Otýlie Vranská) se v říjnu 2017 dočkala třicátého výročí. Její hlavní protagonista si vydobyl přezdívku Horehronský Rozparovač.

Každé přirovnání drobátko kulhá, nicméně při detailnějším seznámení se Svitkovou kauzou nelze přezdívkou vytýkat expresivitu ani bulvárnost. Přesně řečeno, je realistická, s pouhým minimem nadšázky...

Případ lze označit za mimořádný v několika ohledech. Jednak oblundným rozměrem vražedného činu, dále hloubkou a kombinací pachatelových sexuálních úchylek, a v neposlední řadě i historickým faktem – Štefan Svitka byl posledním popraveným v někdejší

Československu. Skončil smrtící oprátkou v Bratislavě 8. června 1989.⁶

Následující slova neznamenaají povzdech lítosti, spíš rozpačitého údivu: Stačilo, aby se soudní přelíčení protáhlo o půl roku – a Svitek by zůstal na živu, s teoretickou možností vyjít po odpykání necelých dvaceti let vězení na svobodu...

Ve vyšetřovacím spise ČVS: VV-12/10-1987, zpracovaném vyšetřovatelkou kpt. Danielou Kolesárovou, najdeme mimo jiné dvě fotografie *zo sobáša*, tedy svatby Štefana Svitka s Máriou Pokošovou.

Obřad proběhl 15. března 1983, tou dobou měla jejich společná dcera Anna necelé dva roky – a další dítě bylo na cestě. *C'est la vie*, zní vznešeně ve francouzštině. *To je holt život*, pokrčí plebejsky rameny tuzemec.

Co se ale na zmíněných fotkách zcela vymyká z představy o svatebním juchání? Naprostá absence úsměvu!

Nevěsta se ženichem mají pevně semknuté rty a taky mimika jejich obličeje je neveselá, spíš pohřební. Na druhé fotce Štefan podepisuje manželský slib s výrazem člověka zvěčňujícího svoje jméno na kondolenčním archu. Takhle nějak se tvářili chudáci populární umělci v roce 1977, když *dobrovolně* podepisovali Antichartu – a byli si vědomi přítomnosti vše zvěčňující kamery...

Samozřejmě, jsou to jen dvě fotky manželů Svitkových. Dvě momentky něčeho, co dávno odvál čas. Mohou mít – například – i prozaické vysvětlení. Vždyť nevěsta se ženichem si někdy po všech těch přípravách a obřadnostech připadají jako štvanci. Hosté se veselí, oni padají únavou...

⁶ Dodejme, že poslední popravený v tehdejší České socialistické republice, Vladimír Lulek (narozen 1953), v prosinci 1986 v Předměřicích nad Labem rovněž zlikvidoval svou rodinu – jednalo se dokonce o pětinasobnou vraždu – a skončil jako *viselec* v pankrácké věznici v Praze 2. února 1989. Není bez zajímavosti, že v průběhu přípravného řízení simuloval Lulek duševní nemoc a také zahájil hladovku. Navzdory vyživující sondě spadla jeho váha až na kritických 42 kg, líčení absolvoval na invalidním vozíku, zcela apatický, odmítal i kontakt se svým obhájcem.

Prolog

Nebo se snad jednalo o následky nadměrné pitky z předchozího večera? Štefan s kocovinou za statným krkem byl *rád, že je vůbec rád*, Mária nepochybně tušila, s jakým *exotem* jde do manželského chomoutu.

Tak či tak, raději se přenesme v proudu času o čtyři roky vpřed. V říjnu 1987 čekala Mária se Štefanem další dítě. Osud už spěšně chystal další fotky, ty ovšem budou mnohem drsnější a depresivnějšího rázu než ony „smutné“ svatební. Pořádí je policejní technik...

Poslední otázka

Štefan Svitek byl těžký a recidivující alkoholik, nic na tom nezměnila ani dvojí soudně nařízená protialkoholní léčba. Své pracovní prostředí, tedy mezi krmiči a pečovateli dobytka v jednotném rolnickém družstvu, sám později trefně glosoval: „Pálenka tam tekla proudem, měli jsme jí víc než vody...“

Mimořádný byl i pijácký tah během pátku 30. října 1987, kdy Svitek pomáhal sousedovi s řezáním a úklidem dřeva na zátop.

Pět panáků slivovice (celkem tedy 2,5 dcl) a dvě sedmičky vína ze sousedových zásob byly pobídkou zasednout odpoledne v hospodě U Zeleného stromu. Do zavíračky stihl Svitek další dvě sedmičky vína a čtyři panáky borovičky, zalévané několika pivy.

A dál? K mání zbýval už jen onačejší hotel Hron. Ale proč ne?

Konzument se do baru připotácel v notně podroušeném stavu, nicméně dokázal přemluvit obsluhu, aby mu ještě prodala tři piva a tři panáky borovičky... Pozdější znalecký odhad stanovil, že Svitkovým dobře stavěným tělem kolovalo pozdě večer minimálně 2,6 promile alkoholu.

Každá pitka má začátek – ale taky konec. Byla hodina před půlnocí a Svitek se vydal domů k rodině. Jenže...

Bylo zamčeno!

Dál už můžeme citovat jen z výpovědi obviněného:

„V domě byla tma, tak jsem zabouchal na dveře. Manželku moje bouchání probudilo a za zamčenými dveřmi mi řekla: *Běž si tam, kde*

jsi byl dotedka! A šla pryč... Mě chytla taková nějaká šílená zuřivost. Běžel jsem do kůlny, odkud jsem vzal sekeru. Zapáchal jsem ostrým napplocho a dveře jsem vylomil.

Měl jsem sekeru v ruce a šel jsem do ložnice, k posteli, na které ležela moje manželka a obě moje děti. Zeptal jsem se vyčítavě: *Proč jsi mi neotevřela?* Ona neodpověděla, jenom se v posteli ke mně významně obrátila zády, jako že se se mnou nebude bavit.

Znovu mě chytla ta zuřivost a vzápětí jsem manželku udeřil sekerou do hlavy, rána šla z výšky asi půl metru, nevím, jakou intenzitou, ale manželčino tělo sebou hodilo, jako by nadskočilo... Na doplňující otázku odpovídám, že od chvíle, co jsem přišel domů, mohlo maximálně uplynout čtvrt hodiny.

V ten moment se začaly probouzet děti, začaly se hýbat. Toho jsem se lekl. Báł jsem se, aby se nevzbudily úplně a neviděly, co jsem udělal manželce. Aby nezačaly křičet. Tak jsem začal mlátit sekerou do hlavy i dcery.

Ty údery jsem stále prováděl v záchvatu zuřivosti. Když jsem přestal bít děti sekerou do hlavy, tak se mi zdálo, že manželka zachrčela. Tak jsem na ni sekerou znovu zaútočil, bylo to opakovaně, ale počet ran do hlavy si neumím vybavit...“

Soudně lékařský nález zmiňuje, že Svitek způsobil manželce Márii (1956) mnohočetné otevřené tříštivé zlomeniny lebečních kostí s výhřezem mozkové tkáně s následkem okamžité smrti.

V případě dcery Anny (1981) šlo o tříštivé a otevřené zlomeniny klenby a spodiny lebeční s následkem okamžité smrti, dcera Elena (1983) měla tříštivé otevřené zranění obličejové a mozkové části hlavy s částečným výhřezem mozkové tkáně s následkem okamžité smrti.

Pokračujme klíčovou větou ze Svitkovy výpovědi: „Opravdu nevím, proč jsem to udělal...“ Během pozdějšího kontaktu se znalci z odvětví psychiatrie, sexuologie a psychologie byl už Svitek o poznání upřímnější. Expertní posudek proto konstatoval:

Vlastní čin trojnásobné vraždy je motivován potrestáním manželky za její odpor, sexuální motiv nastupuje až po vraždě, při pohledu na mrtvoly.

Zážitek ze hřbitova

Soupis předchozí Svitkovy trestné činnosti je poměrně bohatý. Najdeme spis z roku 1975, kdy se mladistvý Štefan spolu se svým bratrem vloupali do chatky, odkud odcizili různé cetky. Klasická klukovina...

Kdo nekrade, okrádá rodinu, znělo nepřiliš pěkné úsloví za socialismu. V jeho duchu „odklonil“ Svitek o rok později z rezerv svého zaměstnavatele 80 l nafty a další věci v hodnotě 327 Kčs.

Opilecký exces zase připomíná událost z roku 1980, kdy se Svitek se dvěma komplici vloupali do garáže, kde poškodili automobil, vzápětí se vloupali do jiné garáže, kde se jim podařilo vozidlo nastartovat. Chvilí se v něm vozili, zřejmě prozíravější Svitek vystoupil, druzí dva komplicové totiž zanedlouho havarovali...

Pod označením *ad crimina* najdeme ovšem také další Svitkovy činy, které poměrně závažným způsobem upozorňují na nebezpečně se formující osobnost mladého devianta:

Ještě jako šestnáctiletý opakovaně znásilnil cca 40letou mentálně retardovanou Annu B. Událo se v domě oběti, při posledním znásilnění strkal Štefan ženě do genitálu svíčku a baterku. Pozdější Svitkova glosa: „To s tou baterkou mě napadlo jen tak, abych se víc vzrušil.“

Ve stejném roce, tedy **1976**, odřezal přivázanému býkovi varlata, zvíře vykřácelo a bylo nutné je porazit. Také píchal nožem krávu do krku a do rodidel, uřízl jí vemeno, nacpal jí násadu od vidlí do vagíny – zraněné zvíře muselo být rovněž utraceno. Dalšímu býkovi na pastvě pak uřízl rozbitou žárovkou varlata.

Pozdější Svitkova glosa: „Do odřezaných a rozřezaných varlat jsem zaváděl penis a znovu jsem se ukájel. Soulož s krávami byla pro mě zajímavější než sex se ženami, i během manželství jsem se takto ukájel.“

V roce **1983** přepadl na brezenském hřbitově Otýlii K. Ohrožoval ji dýkou, uhořel ji do tváře, škrtl, vlekl ji a nutil, aby s ním šla za zeď hřbitova. Vyhrožoval, že ji bodne do zad, víckrát ji uhořel střenkou nože do hlavy.

Pozdější Svitkova glosa: „Už jen ta samotná situace mě vzrušovala. Byl jsem hodně vzrušený, až zuřivý, líbilo se mi, že jí po obličeji tekla krev. I to, když jsem viděl, jaký má ze mě strach.“

Co ho na ženách nejvíc přitahuje? Svitek svou odpověď rozhodně nezklamal: „Chlupatý rozkrok. A taky když ta ženská má chlupaté nohy.“

A je tu ještě jedna hořkosměšná kauza z roku **1983**: Svitek oznámil na Veřejné bezpečnosti, že ho přepadli neznámí pachatelé a pořezali mu varlata. Vzhledem k rozporům ve výpovědi a zjištěným skutečnostem později doznal, že si zranění způsobil sám pod vlivem alkoholu.

Pozdější Svitkova glosa: „Už jako čtrnáctiletý jsem se řezal do šourku a píchal do varlat. Nebo jsem se píchal zaostřeným drátem do pupku, jehlou do prsních bradavek... Strašně mě to vzrušovalo a dosahoval jsem ukojení. Já jsem si při tom představoval, že to dělám někomu jinému, hlavně nějakým ženám. Bolest jsem prakticky ani necítil.“

Takže masochismus a jeho věčný blíženec sadismus, dále zoofilie... Ale taky nekrofilie!

Zatímco v předchozích psychiatrických posudcích se hovořilo o mentální retardaci v pásmu debility a zanedbanosti duševního vývoje, o několik let později – v roce 1987 – už najdeme jako přídavek větičku o závislosti na alkoholu III. stupně.

Propouštěcí zpráva z nápravně výchovného ústavu v Leopoldově, datovaná 15. června 1987 – tedy několik měsíců před událostmi, o kterých si vyprávíme –, upozornila na další závažný problém vyplývající z psychologického vyšetření:

„V osobnosti zkoumaného existují dominantní, pudově motivované tendence, které jsou vysoce rizikové situačním snížením racionální kontroly spolu s následným odbrzděním agrese ku škodě poblíž se vyskytujícího objektu.“

Takže asi zákonitě muselo přijít zcela mimořádné ráno posledního říjnového dne 1987...

Manželé Svítkoví bydleli v těsném sousedství Máriiných příbuzných. Jejich údiv nad sobotním vyspáváním sestry a neteří se vniknutím na místo tragédie přetavil do vcelku pochopitelného šoku a pláče.

I v rámci našeho *Panoptika* lze označit následující protokolární řádky o ohledání místa činu – započalo 31. října ve 13:00 hod. – za nevšední a pozoruhodné:

„Mezi kredencí a zdemolovanou lavicí se poblíž konferenčního stolku nachází na podlaze mrtvolka dítěte ženského pohlaví, ležícího na zádech... Při chodidle pravé nohy této mrtvolky se nacházejí vnitřní orgány lidského těla. Mrtvolka je podélně rozřezaná, v pravé spánkové části hlavy je značný defekt...

Vlevo od sporáku se nachází další mrtvolka dítěte ženského pohlaví, ležící na zádech... Na hlavě je značný defekt. Při chodidle pravé dolní končetiny se nachází pohozené srdce, pod pravým podpaždím se nachází další srdce, vedle něho plíce s jazykem.

Ve vzdálenosti 38 cm od pravé dolní končetiny se nachází lidský plod, který je po celé délce rozřezaný. Vedle plodu je těžké kladivo s dřevěnou násadou délky 34 cm. Vedle kladiva se nachází pánská bota, při ní se nachází ženský prs... Mezi postelí a sekretářem leží na podlaze torzo ženského těla v poloze na zádech. Na hlavě je viditelný značný defekt, chybí mozek, oči. Vnitřnosti a vnitřní pohlavní orgány jsou vyňaté a rozsekané. Pravá stěna místnosti nad postelí je potřísněná šedou hmotou, zřejmě obsahem střev...”

Návrat do rodičovského domu

Štefan Svitek opustil místo činu krátce po půlnoci, dramaticky řečeno prchal tmou. Kam? To tušil jen matně...

Jakou šanci má trojnásobný vrah na útěku? Přesněji vyjádřeno *na útěku?*

Svítek sice mašíroval dnem a nocí, samozřejmě s pauzami nutného odpočinku, pořád byl ale vzdálen od místa činu pouhé desítky kilometrů. Takže nešlo o útěk, jen o chvilkové oddálení osudu – na pochopení tohoto faktu pachateli jistě stačila i jeho nevalná inteligence.

Nemá cenu popisovat detailně trasu se jmény obcí, která českému čtenáři máloco napovědí... Každopádně nejprve došel do Podkoreňové, kde přespal ve staré kůlně, pak znovu vyrazil. V Dobroči zašel do smíšeného zboží, kde si koupil dvě lahve dvanáctistupňového piva a dvě půllitrové lahve borovičky.

Byla sobota 31. října, devět hodin ráno. Cítil se už střízlivý, příliš střízlivý na situaci, ve které se nacházel. Pod Klenovským Veporem si znovu odpočinul a téměř udolal první lahev borovičky. Znovu vyrazil, aby se za tmy se dostal do prostoru osady Kysuca.

„Zde jsem se vloupal do mého bývalého rodičovského domu, teď využívaného kýmsi neznámým k rekreačnímu pobytu. Dobře jsem se tu vyznal, dovnitř jsem se dostal přes půdu. Spal jsem nějakou dobu v kuchyni, probudil jsem se až ráno, byla tedy už neděle 1. listopadu. Měl jsem hroznou žízeň, tak jsem vyšel ven, napil se ze studně a znovu jsem se vrátil dovnitř.

V komoře jsem našel dvě malé alpy, které jsem vypil. Alkohol mi stoupl do hlavy a v hlavě mi bleskla myšlenka, že si vyřežu varlata. V kuchyni rodičovského domu jsem našel starší nožík. V jizbě jsem se vysvlékl a pořezal jsem se nožem na pravé straně šourku.

Jenomže nožík byl tupý, tak jsem použil jednu ze dvou žiletek, které jsem měl u sebe, možná to byla ta, kterou jsem rozřezal břicho své dcery. Ale začal jsem krváčet a zanechal jsem toho.

Potom jsem na verandě našel nějaký provaz. Bylo to vlastně švihadlo. Rozhodl jsem se, že se oběsím. Utáhl jsem si smyčku kolem krku a skočil dolů...”

Bezchybně dokonaných vražd, zato neumětelsky zpackaných sebevražd těch samých pachatelů, poznala historie už celou řadu. To však nebyl Svitkův případ! Nepokoušel se o demonstraci sebevraždy,

pozdější lékařská zpráva jasně hovořila o široce vyznačené strangulační rýze a vícero povrchových odřeninách v obličejové části...

Zkrátka a dobře – Svitek se pověsil, ale oprátka nevydržela váhu jeho podvědomě se zmítajícího těla:

„Když jsem se probral, tak jsem ležel na zemi, tváří dolů. Cítil jsem, že z nosu a taky ze zubů mi teče krev, protože z té výšky jsem upadl přímo na obličej, až jsem vyhloubil v zemi malou jámu... Sundal jsem smyčku, co mi zůstala kolem krku. Šel jsem se umýt ke studni a potom jsem odešel směrem k osadě Sedmák.“

Sotva se belhal, rozřezaný šourek ho bolel, pád z výšky na obličej mu taky nepřidal. A žádný chlast, který by ho možná ještě nabudil...

„Cestou, na Suché jamce, jsem uviděl služební vůz Veřejné bezpečnosti. Tak jsem k tomu autu zašel a přihlásil se příslušníkům.“

Z úřední zprávy vyplývá, že osada Sedmák spadá do katastru obce Lom nad Rimavicou, že bylo 1. listopadu, 16:30 hodin: Vzhledem k únavě, utrpeným zraněním a s vědomím bezvýchodnosti své situace už neměl sílu pokračovat...

Jinak řečeno, vrah Svitek se vydal do rukou spravedlnosti. Ta ještě nebude trpět pseudohumanistickými móresy a za zhruba dvacet měsíců mu vloží hlavu do další, tentokrát už spolehlivě a pevně fungující oprátky...

Řečeno cimrmanovskou parafrází: Tenhle Smrták se už nezakecá!

Než zaštěkal pes

Co se vlastně v Brezne, v domě trojnásobné vraždy, přesně odehrálo?

Jak už bylo řečeno, Svitek pod vlivem zkonsumovaného alkoholu – poté, co ho manželka odmítla vpustit dovnitř společného domu – zašel do kůlny, odkud vzal sekeru, vypáčil vchodové dveře a plný vzteku vešel do místnosti, kde na posteli ležela manželka a obě nezletilé dcery.

Jednosměrná hádka pokračovala, na podrážděné Svitkovy výčitky manželka neodpovídala, jenom se k němu v posteli významně otočila

zády. Byl to poslední pohyb v jejím životě, vzápětí dostala do hlavy několik ran sekerou.

Tiché zabíjení nebylo zas tak tiché. Praskání matčiny lebky a otřesy postele způsobily, že se začaly probouzet i dcery... Svitek to vyřešil po svém, opět ranami sekerou.

Soudně lékařský sumář zranění, které utrpěly všechny tři oběti, jsme už zmínili. Teď jsme v situaci krátce před půlnocí z pátku 30. na sobotu 31. října 1987:

Přízračné ticho, tři mrtvá těla, Svitek odložil sekeru...

„Odešel jsem do kuchyně, kde jsem si najednou všiml nože, měl délku čepele asi 15 cm. Nedokážu říci přesně proč, ale ten nůž jsem vzal a vrátil se s ním do ložnice. Opravdu nevím, proč jsem to udělal.

Žena ležela na posteli, otočil jsem ji, že ležela na zádech a začal jsem do ní tím nožem řezat. Nůž jsem zabodl někde v oblasti pohlavních orgánů, postupoval jsem směrem ke krku, při prořezávání v oblasti hrudní kosti jsem musel vyvinout hodně velkou sílu a tlak na nůž.

To už šly z manželky vnitřnosti ven, pravou jsem řezal a levou rukou jsem ty vnitřnosti trhal ven. Myslím, že jsem z ní vytrhal úplně všechno, pamatuju se na plíce, na střeva, vypadl z ní taky plod, vlastně přesně nevím, jestli jsem ho vytrhl, nebo z ní vypadl... Potom všem jsem ještě manželce odřízl oba prsy. Pak jsem ji strhl z postele na podlahu.“

Těla dětí vhodil do jutového pytle a vyšel ven z domu. Mířil k nejbližšímu lesu, kde chtěl mrtvolky pohodit nebo ukrýt. Jenomže urazil sotva stovku metrů...

Proč se zbavovat tak zajímavého materiálu, vhodného k nekrofilně sadistickým praktikám, tím pádem i k vlastnímu ukájení?

Takhle učeně si to Svitek určitě v duchu neřekl, ale dobře věděl, proč se otočil a vrátil domů:

„Napadlo mě, že bych na nich mohl vykonat soulož nebo se nějak jinak udělat. Doma jsem vysypal obě těla na podlahu. Vzal jsem žiletku a rozřezal tělo jedné z dcer. Ještě předtím jsem jim strkal ruce

do genitálu a ukájel jsem se přitom, spodní část těla jsem měl stále obnaženou...

Vlastně nevím, kterou z dcer jsem rozřezal, jestli to byla ta mladší, nebo ta starší. K poloze těla, když jsem do ní řezal, nemohu nic uvést, ani to, jestli jsem svůj řez vedl od břicha ke krku, nebo naopak. Já vlastně nevím, jestli jsem taky rozřezal břicho druhému dítěti, připouštím, že je to možné.

Všechno mi to nějak splývá dohromady, teď jsem si uvědomil, že jsem buď nožem, nebo žiletkou rozřezal břicho plodu. Ale pamatuji si, že najednou venku zaštekával sousedův pes. V tu chvíli jsem pocítil panický strach, že by mohl ke mně někdo přijít... Okamžitě jsem zhasl světlo.“

Významný časový předěl!

Skončila doba běsnění, kterou později protokolární text vyšetřovatelky Kolesárové shrnul úředním jazykem:

„Po usmrcení ženy a dětí sekeru odložil, vzal kuchyňský nůž, kterým své manželce otevřel hrudní a břišní dutinu, odřezal jí oba prsy, vytrhal vnitřní orgány včetně dělohy, ze které odebral plod mužského pohlaví gestačního stáří 18–20 týdnů, na plodě řezným nástrojem otevřel dutinu hrudní i břišní a zbavil ho orgánů... Své nezletilé dceři Anně řezným nástrojem otevřel dutinu hrudní i břišní a z těla vybral část vnitřních orgánů...“

Zaštekával pes, skončila doba běsnění, ze Svitka se stal psanec. Umyl se, převlékl do čistého a vyrazil do noci. Jak, kdy a kde jeho dopředu marný útěk skončil, už jsme vylicili.

První a poslední úsměv

Zkušeným čtenářům *Panoptika* netřeba napovídat, hrálo se už pouze o jedno jediné:

Bude Štefan Svitek uznán za příčetného?

Znalecký posudek o zkoumání duševního stavu vypracovali MUDr. Lubomír Vražda, MUDr. Eva Balážová, CSc. a PhDr. Eva

Borzová, CSc. V části zabývající se osobní a rodinnou anamnézou obviněný Svitek expertům sdělil:

„Otec ještě žije, matka zemřela, mám čtyři sourozence, jednoho nevlastního. Škola mě nebavila, hlavně matematika, nechápal jsem ji. Radši jsem chodil za školu. Po ukončení základní devítileté školy jsem se ve Zvoleni vyučil zedníkem, ale po třech měsících jsem toho nechal, nebavilo mě to.

Chtěl jsem vydělávat peníze, tak jsem pracoval jako dělník na pile, pak v jednotném rolnickém družstvu, kde pracuju dosud. Nejdřív jako ošetřovatel ovcí, teď u koní jako kočí.

Žili jsme jako rodina v domku, na samotě v lesích. Otec pil, bil matku, nás děti taky, ale nebyvalo to bezdůvodně. Taky nás otec trestal klečením na struhadle nebo ostrém polenu, třeba i několik hodin.

Když jsem byl větší, několikrát jsem se otci postavil, ale byl silnější a já raději utekl k dědkovi. To byl otec otce, toho jsem měl rád, byl jsem u něho třeba i týden. Matka nás nebila, spíš se nás snažila chránit, tu jsem měl nejradši. My děti jsme spolu vycházely dobře. Jasně, že jsme se někdy mezi sebou pobily, ale o nic vážného nešlo.“

Pobyt za vězeňskými mřížemi bral Svitek jako běžnou součást života, jako logické pokutování svých *výstřelků*... Svou předchozí trestnou činnost nepřekrucoval, nemlžil o ní, byl ochoten uvést detaily, zmínit svoje pocity... Nejspíš i on pochopil, že masakrem své rodiny několikanásobně převýšil vše předchozí.

„Ve výkonu trestu jsem byl opakovaně, naposledy to byly čtyři roky natvrdo. Učil jsem se tam na nástrojáře a taky jsem absolvoval kuchařský kurz. Zájmy nebo záliby jsem v podstatě nikdy žádné neměl. I jako dospělý si občas doma zahraju na fujaru nebo foukací harmoniku.

Alkohol jsem začal pít od třinácti roků, teď snesu i dvacet velkých panáků lihoviny. Ve výkonu trestu jsem se naučil brát léky, hlavně alnagon, taky dinyl, v base jsem spolykal třeba i dvacet kousků. Na svobodě o dost míň, spíš jsem to bral ze zvyku. Pokud jsem pil alkohol, prášky jsem nepotřeboval.

Jiná věc je, že pod vlivem alkoholu dělám hlouposti, už dvakrát jsem se pořezal na varlatech. Pod vlivem alkoholu jsem schopen všeho, takové stavy jsem měl od roku 1974, co jsem měl tu havárii na motorce a utrpěl jsem jako čtrnáctiletý těžký otřes mozku... Co to bylo za stavy? Když jsem například uviděl býka, měl jsem chuť mu uříznout varlata.“

Jak víme, nezůstalo jen při chuti. Ostatně týrání zvířat bylo malému Svitkovi vlastní stejně jako dětské hry. Spíš jako by mu obojí splývalo:

„Už jako desetiletý jsem měl radost, když jsem uvázal slípku za nohu, hlavou dolů. Nechal jsem ji, aby sebou třepala do vysílení, a pak jsem do ní píchal, aby sebou třepala dál. Nebo jsem zabalil žáby do hadru a hadr jsem zapálil, žáby pištěly, a to mě těšilo.

Taky jsem přivázal kočku k vosímu hnízdu a koukal se, jak kvičí, když ji vosy štípaly. Ale sourozenci to tenkrát žalovali otcovi a dostal jsem výprask. Otec taky nadával matce, jaké hovado ze mě vychovala. A zase jsem utekl k dědkovi...

Už jako větší, chtěl jsem se otci postavit jako chlap chlapovi. Třeba když bil mámu. Ale neměl jsem na něj fyzicky. Tak jsem se mu aspoň mstil, například jsem mu nařízl oj u vozu. Měl jsem radost, když se tenkrát málem zabil.“

V souvislosti s touto historkou à la Oinomaos⁷ můžeme citovat poznámku znalců k chování exploranda:

„Opakovaně přiváděn stráží. Je přiměřeně upravený. Nikdy nepozdraví, čeká na výzvu, poté se posadí. Pak se chová společensky, při vyšetření spolupracuje, odpovídá přilehavě a srozumitelně, dobře stylizuje, včetně gramatické správnosti.

Chová se klidně a nenápadně, bez nejmenšího projevu tenze či emocí. Napětí chybí i ve chvíli, kdy popisuje podrobnosti trestného činu či

⁷ Zdeněk Fibich, Jaroslav Vrchlický: *Námluvy Pelopovy* (scénický melodram vycházející z motivů starořecké mytologie, poprvé uveden roku 1891). Dcera Hippodamia za pomoci sluhy Myrtila poškodí vůz svého otce, krále Oinomaa. Ten závodí s koňským spřežením proti dceřinu nápadníkovi Pelopovi ve stylu vítězství, nebo smrt, přesněji řečeno „svatba – nebo poprava“.

nějakou svou sexuální praktiku. Jeho projev lze označit za věcně popisný a zcela lhostejný. První a poslední úsměv na jeho tváři vyvolala vzpomínka, jak jako chlapec poškodil z pomsty otci vůz.“

Rozvod, výčitky, nevděk

Také necelých pět let manželství hodnotil Svitek bez emocí:

„Ženíl jsem se v březnu 1983, vzal jsem si Cikánku. Brali jsme se proto, že už jsme spolu měli jednu dceru – Eleně byly skoro dva roky – a další byla na cestě. Měli jsme spolu vždycky normální styk, nebil jsem ji při tom, nijak jsem jí neubližoval. Ukojil jsem se, ale ne tak jako s krávou. Vlastně i během manželství jsem souložil s krávami.

Nenapadlo mě, že třeba to třetí dítě není moje, nepodezříval jsem manželku. Jo, občas jsme se pohádali, nějakou jsem jí vlepil, ale jinak mi to soužití vyhovovalo. Sice jsem měl občas během soulože představy, že bych ji mohl něčím píchnout nebo bodnout, ale nikdy jsem to neudělal.“

Nicméně v rámci Svitkova chápání bylo manželství s Cikánkou, stejně jako spolužití s její rodinou na jedné parcele, dalším důkazem o nevalné úspěšnosti jeho života. Podle svědků preferoval z dcer „světlejší“ Annu, k mladší Eleně se choval o poznání drsněji.

A pak najednou – řečeno poklesle, ale hodně poklesle poeticky – s nástupem *fareb jesene* 1987 vstoupila do jeho života Láska. Přesně řečeno, zamiloval se pudově, jinak by to ani u Svitka nešlo, do podstatně starší čtyřicetileté ženy, která utekla od manžela tyрана...

„Odstěhoval jsem se kvůli ní, bydleli jsme u mojí sestry. Bylo to mnohem lepší než s manželkou, nepil jsem, přesně řečeno, chodil jsem z práce střízlivý, to ostatně byla jasná sestřina podmínka. Souložili jsme s Věrou obden, ale někdy i víckrát denně.“

Co dál? Svitek pracně sesmolil žádost o rozvod. Při nepochybně namáhavé činnosti si uvědomil, že bude potřebovat doklady, které ovšem měl doma. Tak se tam vydal, jenže si ho podala švagrová Pokošová.

Zahrnula ho výčitkami: *Anciáša tvojho, to necháš chudinku Máriu samotnú s tromi deťmi?*

Rozvod mu rozmluvila, Svitek zůstal, k milence se už nikdy nevrátil. Ale psychické vypětí si vyžádalo svou daň: poté, co zkonsumoval příliš mnoho alkoholu a následně se k němu manželka „nevděčně“ zachovala, řešil to Svitek po svém – smrtícími ranami sekerou.

„Vlastní čin trojnásobné vraždy je motivován potrestáním manželky za její odpor. Sexuální motiv nastoupil až po vraždě, při pohledu na mrtvoly,“ citovali jsme už z expertizy. Svitek byl při hovoru se znalci otevřenější než u výslechu:

„Když jsem vzal ten nůž a zamířil k mrtvole své ženy, pocítil jsem sexuální vzrušení, které se vystupňovalo, když jsem do ní začal řezat a vytrhávat z jejího těla vnitřní orgány.“

Za všech okolností nebezpečný

Znalci dospěli k názoru, že ve Svitkově případě docházelo už od útlého dětství k **abnormnímu vývoji osobnosti**, s převažující agresivitou vůči zvířatům a později i k lidem.

Postupně se projevuje **hypertrofická pudová složka**, převaha ryze živočišných pohnutek v chování k okolí. Pudové sexuální zážitky se stávající dominantní motivací činnosti.

Sexuální deviace se projevovala už v čase objeovávání základních sexuálních prožitků. Mimo jiné když se jako dvanáctiletý píchal při onanii do šourku a ukájel se, přičemž představy s týranými zvířaty či ženami mu pomáhaly překonat a ignorovat bolest ze zraňujících praktik.

V dětství se u něj objevovalo nadměrné požívání alkoholu, mající i v dospělosti za následek odbrzdění pudových aktivit a zablokování rozumových korekcí.

V šestnácti letech opakovaně znásilnil starší ženu, spolu se zjevnými sadistickými manipulacemi, bitím, znehybněním, zaváděním baterky do genitálu s následným ukojením. Výběr objektu mentálně

retardované ženy, žijící na okraji společnosti, nelze považovat za náhodný.

Ve shrnujícím závěru znalci konstatovali, že **Svitek je psychopatická osobnost s výraznými poruchami emotivity v podobě citového chladu a anetičnosti, s výraznou agresivitou a pohotovostí k impulzivité, dále s poruchami v oblasti sexuálního pudu – konkrétně jde o sadomasochismus, zoofilii a nekrofilii.**

Pokud jde o poruchy sexuálního pudu, je třeba konstatovat, že do sadistických praktik patří nejen způsobování bolesti, ale taky znehybnění oběti a nakonec devastační manipulace s mrtvolami, jejich rozřezávání, odřezávání a upravování jejich genitálu.

Svitkův intelekt – IQ 81 – se nachází v pásmu podprůměru. **Rozpoznávací a ovládací schopnosti v době činu měly snížený stav vyvolaný na základě prosté opilosti, do které se ovšem muž uvedl o vlastní vůli,** přestože věděl, že má lékařsky zakázáno pít alkohol, dvakrát absolvoval protialkoholickou léčbu a velmi dobře znal účinky alkoholu na svou osobu, včetně páchání trestné činnosti.

Znalci dále konstatovali, že Svitkův pobyt na svobodě je z psychiatrického hlediska nebezpečný, může znovu dojít k realizaci jeho sexuálních představ sadistického typu.

Léčba obdobné osobnostní struktury je při stavu dnešní vědy nemožná, ochranné léčení formou detence se v současných zdravotnických zařízeních nedá realizovat. I v prostředí vazby či výkonu trestu hrozí možnost agresivně deviantního chování vůči dalším osobám.

Jasná slova! Ovšem taky zlověstná, osudová... To pochopil i primitivní Svitek. V ručně psaném dopise z vazby žádal o kastraci, nebránil by se prý ani zákroku na mozku, který by utlumil jeho agresivitu. Marně...

Zbytek jeho ničemného života rámuji tři data:

Dne **30. května 1988** vyřkl předseda senátu Krajského soudu v Banské Bystrici nejvyšší možný verdikt, tedy trest smrti.

Nejvyšší soud Slovenské socialistické republiky v Bratislavě zamítl **18. srpna 1988** odvolání obžalovaného.

Prolog

V hlavním městě SSR byl také **8. června 1989** trest smrti vykonán.

Čtvrtá panoptikální chodba – za příznačně zlověstného skřípotu – se pozvolna rozevírá...

Právě na těchto místech jsem se v předchozích dílech potměšile vyptával čtenářů:

Odvážíte se vstoupit?

Dnes svůj slogan vyvolavače před *Zámkem Čiré Hruzy* promyšleně pozměním:

Jsem rád, že jste tu se mnou!

A věru to neříkám jen ze strachu.

Básně prázdnoty

*Panáček hrbáček lezl na zeď,
bum bác ric pic spadl dolů,
nikdo nikdy už ho nedá nazpět,
ani pěšáci ani rejtaři,
ba ani ne pospolu.*

(S. S. Van Dine: Královské vraždění)

Básničky – čím víc blboučké, čím víc dětinštější, tím lépe – kombinované s monstrózními vraždami, to se v detektivní literatuře pokaždé zdárně rýmovalo!

Žvatlavá ozvěna kruté říkanky dostává při pohledu nechtěných svědků na zvolna vychládající tělo oběti ještě děsivější a strašidelnější podtext:

Deset malých černoušků hostil děda Vševěd, jeden z nich se zakuckal – a zbylo jich jen devět...

Devět malých černoušků chtělo sypat kosům, jeden z nich se nevzbudil – a zbylo jich jen osm...

Deset malých černoušků!⁸

⁸ Ale taky *Deset malých indiánků* či *Až tam nezbyl žádný*, to všechno jsou tituly jednoho námětu, ve kterém neznámý hostitel vyláká do anonymního luxusního sídla deset osob, pestrrou sestavu včetně generála, soudce, doktora či například populární filmové herečky. Po vynikající večeři, stále inkognito, je obviněn prostřednictvím nahrané desky nebo magnetofonového pásku ze závažných zločinů – a postupně trestá smrtí...

Agatha Christie, jedna ze světově nejslavnějších a taky nejpilnějších „přadlenek zločinu“, napsala tento divadlem, filmem či televizí mnohokrát prověřený titul v roce 1939.⁹

Odehrává se podle scenáristovy či režisérovy fantazie na odlehlém ostrově, nečekaně odříznutém od světa bouří a nebezpečně vzdušnými mořskými vlnami... Ale taky v honosném paláci, zapadlém sněhem kdesi vysoko v horách, kam hosty či zásoby dováží pouze lanovka, pohybující se nad závrtnou propastí mezi ostrými hranami skal jako snadno zranitelná skořápka, dost možná i smrtící past.

Šest malinkých černoušků, chtělo vybrat med, čmelák štípl jednoho – zbylo jich jen pět.

Ano, je to tak, postupně mizí ze scény jeden za druhým... „Černoušci“, jedno jestli uprostřed moře či na nedostupných horách, neodvratně zmírají, někdy striktně dle předpisu *tetičky Agathy*, jindy podle inovačního přání dramaturgů.

Taková úhledná a blýskající se injekční stříkačka – cožpak při troše zruďné fantazie nepřipomíná čmeláčí žihadlo? A místo medvěda, který by rozsápal svou oběť, si lze snadno vypomoci těžkou sochou téhož zvířete, svrženou záludně ze střechy na hlavu nic netušící oběti.

Vrah pečlivě dodržuje rituál, usmrcováním obětí důsledně napodobuje text staré kruté říkanky, která visí v každém hostinském pokoji jako zneklidňující memento. Příběh má dva možné konce, první tragický a bezvýchodný pro toho, kdo přežil jako poslední:

Jeden malý černoušek vztek měl na svět zrádný, proto se sám oběsil – a tak nezbyl žádný!

A naopak druhý se šťastným rozuzlením, když láska dvou ústředních postav přece jen v samotném závěru torpéduje dosud bezchybný scénář rafinovaného zabijáka:

⁹ Existuje dokonce i výpravná sovětská verze *Desjat' negritjat*, režie Stanislav Goruchin, 1987.

„Nikdy nevěř ženě,“ řekne s trpkým úsměvem Vrah. Je to od něj vlastně přiznání porážky, vzápětí zemře následkem požití prudkého jedu.

Jooo! Fakt hustý!

O celou dekádu roků dřív ovšem slavil úspěch s románem *Královské vraždění* spisovatel S. S. Van Dine, skutečným jménem Willard Huntington Wright, který v průběhu dvacátých let minulého století přivedl na svět exota jménem Philo Vance – bohatého, encyklopedicky vzdělaného, vlídně ironického, ale taky nechutně blazeovaného snoba.

Vance není klasickým soukromým detektivem, ale svými brilantními mozkovými závity uvažuje o vraždách v naprosto jiných sférách nežli upjatý státní návladní Markham nebo starý a povětšinou nevrlý praktik seržant Heath.

Duo nejznámějších – a podle mého soudu i nejlepších – titulů z celého tuctu příběhů s Philo Vancem tvoří *Vyvrždění rodiny Greenových* (1928), ale především *Královské vraždění* (1929). Co mne vede k takovému tvrzení?

Lapidárně řečeno, autor v obou titulech nešetří zločiny, tím pádem ani mrtvolami. Pořád se něco děje, překvapivé tahy pachatele přivádějí Markhama a spol. do stavu čirého zoufalství... Tím pádem dialogy, ještě spíš povznesené Vanceovy monology, nepůsobí na netrpělivého čtenáře tak zdlouhavě – nebojme se slova nudně – jako v jiných příbězích se ctihodným pečetičkem S. S. Van Dine.

*Královské vraždění...*¹⁰

Jak vraždí Jeho Veličenstvo? Série obětí se záhadou smrti i tajemnou skutečného motivu začíná uprostřed New Yorku, kde mezi domy, na nevelkém lukostřeleckém hřišti leží mrtvola mladého muže, do jehož srdce se zaryl šíp...

¹⁰ Anglický název originálu správně zní *The Bishop Murder Case*. Ale v české verzi, v titulu ani v textu, se biskup nikdy neobjevil, tuzemští překladatelé předvídavě – a správně rozhodli – že vraždit oběti podle klíče morbidních básniček bude – Král.

Šíp nikoliv sportovní, ale historický, kdysi určený pro lov vysoké zvěře. Oběť se jmenuje Lew Hart, podezřelým z vraždy je jeho sok v lásce, jistý Sperling, což v překladu z němčiny znamená *vrabec*...

A je to Philo Vance, který vtiskne vraždám společného jmenovatele vzpomínkou na staré dětské říkanky – aby je vzápětí nenuceně zarecitoval před hrůzou ztuhlými tvářemi svých společníků:

Kdo zabil levharta?

Já, vrabec vece,

střelil jsem caparta

šípem do srdce.

Velmi působivé, že?¹¹

Příjemné polechtání nervů nad morbidně napínavou knihou je v příkrém rozporu s následující sérií autentických kauz, které se odehrály v České republice v letech 1994 až 1998. Šest obludných vražd je provázáno nízkým věkem pachatelů a jejich obětí, striktně řečeno mladistvým zabiják usmrtí – téměř pokaždé – nezletilce...¹²

Básníci prázdnoty. Mladíci s rukama od krve. Sexteto rádoby vykutálených ničemů.

Už dávno jsou zase mezi námi...

¹¹ Wright alias Van Dine byl ve své době právem považován za velikána světové detektivky – a dodnes se *fajnsmekři* žánru k jeho titulům rádi vracejí. Autor noblesních šarád se nicméně v závěru života dočkal mocného odlivu svých čtenářů, které přivábil nástup tzv. americké drsné školy, nastartované povídkovým časopisem *Black Mask* a proslavené soukromými detektivy jako Sam Spade (autor Dashiell Hammett) a Phil Marlowe (Raymond Chandler). Ale zpět k Wrightovi: zemřel v roce 1939, literárně byl ovšem mrtvý už několik let. Padlá veličina, to je vždycky smutný úděl.

¹² Věk nezletilého vyprší dosažením patnáctých narozenin, do té doby je z hlediska zákona považován za beztrestného. Mezi patnáctým a osmnáctým rokem je člověk dle zákona považován za mladistvého, tresty – s maximem desetiletého odnětí svobody – jsou patřičně kráceny.

Fakt, že jeden z nich napsal o svém bestiálním činu poměrně obšírnou báseň, berte laskavě jako originální nadstavbu první kapitoly. Nicméně soudím, že milovník umění a ctitel geniálních vražedných šarád Philo Vance by z jeho veršů neodrecitoval ani rádeček.

Případ I – Den, kdy neštěkali psi

Středa 18. května 1994, krátce po půl druhé odpoledne.

Z autobusu místní dopravy severomoravského města Studénka vystoupila dvanáctiletá školačka Anna. Před chvilkou jí skončilo vyučování. Na zastávce se rozloučila se svou spolužačkou a táhlou ulicí se vydala k lesu, k nejdlehljším domkům části města zvané Butovice. K domu, kde žijí její rodiče, starší bratr a mladší sestra.

Zbývá jí ujít asi kilometr. Ne, to není přesné... Anně zbývá zhruba půlhodina života.

V 18:15 hodin téhož dne oznámila Vlasta Skřípská, že už několik hodin pohřešuje svou nezletilou dceru Annu, narozenou roku 1981, která se dnešního dne nevrátila ze školy domů a v současné době není známo, kde se dívka nalézá.

Pohřešované dítě? To znamená vždycky alarm nejvyššího charakteru! Policejní aparát se dal rychle do pohybu. V 18:25 došlo k negativní telefonické prověrce v nemocničním zdravotním zařízení v Bílovci. S časem 18:40 konvenuje policejní výjezd k bydlišti oznamovatelky, s časem 18:50 vytěžování sousedů a Annniných spolužaček.

Čas 19:37 hod. patřil už – bohužel – oznámení o nálezů těla Anny Skřípské, ležícího v blízkém řepkovém poli.

Zásluhu na tom měla sousedka Anežka Babuňková: „Pomáhala jsem samozřejmě s hledáním. Na jednom místě jsem si všimla, že do řepky vede cestička jakoby od srnky nebo od zajíce, řepka byla mírně rozhrnutá, jako by tam někdo nebo něco šlo. Já ze zvědavosti po té cestičce pokračovala, mírně se stáčela doleva, pořád to byla jen taková stezička.

Asi tak po patnácti, maximálně dvaceti metrech jsem viděla, že řepka je poválená v takovém větším obdélníku. Tam jsem nejdřív uviděla školní brašnu, nějaké věci – a vedle toho ležela Anička!

Obličej měla přikrytý nějakou bundičkou, ale dole neměla nic, byla obnažená. Ruce měla podél těla, nohy měla pěkně srovnané u sebe, ale bylo vidět, že nežije. Byla totiž taková bílá, bez života... Věci nebyly rozházené, spíš pěkně urovnané.

To místo bylo vzdálené asi tak padesát metrů od domu Skřípských. Volala jsem na ně, že jsem Aničku našla. Šli se tam podívat, a když zjistili, že už Anička nežije, začali hrozně brečet...

Poté, co jsem to oznámila policii, vrátila jsem se ke Skřípským. Paní projevila obavy, řekla to tak, že má hrůzu, aby to neudělal jejich Jirka. To jsou její slova. Jejich babička říkala, že v tu dobu, co se měla Anička vracet, vůbec neštěkali psi.

To mně bylo divné, protože jak znám situaci, tak když kdokoli cizí prošel kolem domku, psi na něho hrozně štěkali... Ještě dodám, že Anička se vždycky vracela ze školy sama, chodila zkratkou přes lávku, přes potok a louku, takzvanou Sýkorku, až prakticky vyšla u nich na zahradě.“

Paní Babuňková měla kontakt s policií velice zjednodušený, k domu Skřípských právě dorazil policista František Ondruch:

„Kritického dne jsem v 19:00 nastoupil noční službu a byl jsem hned vyslán k případu nálezu mrtvé, v tu dobu vlastně ještě pohřešované Aničky. Když jsem přijel k domu Skřípských, tak mi paní Babuňková oznámila, že v řepkovém poli našla Aničku mrtvou.

Zabezpečil jsem okamžitě místo činu, oznámil telefonicky nález, dál jsme čekali na příjezd výjezdové skupiny. Paní Babuňková mě upozornila, že pátrala na místě trasy obvyklého návratu Aničky ze školy. Na kraji řepkového pole bylo vidět dva druhy stop rozdílné velikosti, bylo zřetelně vidět, že ti dva lidé šli vedle sebe, rozhodně se nejednalo o takové stopy, že by někdo někoho táhl násilím.

Když jsem se kolem domu pohyboval, pořád na mě hlasitě štěkali psi. Přišlo mi divné, že v kritickou dobu babička, která byla celé odpoledne doma, je štěkat neslyšela.“

Pak se odehrálo malé drama. Venku před domem stáli rodiče oběti, zmíněná babička a mladší dcera Lenka...

Ondruch: „Bylo mi divné, že Jirka je celou dobu někde zalezlý, tak jsem požádal, ať ho seženou, že s ním chci mluvit. Když Jirka vyšel ven, zeptal jsem se ho, kde odpoledne byl a jestli slyšel štěkat psy. On mi řekl, že domů přišel kolem 13. hodiny, naobědval se a pak chodil kolem domu. To mohly být asi dvě odpoledne, psy neslyšel.

Výslovně jsem se ho ptal, jestli chodil v řepkovém poli. Když řekl, že ne, požádal jsem ho, aby mi přinesl ukázat boty, ve kterých chodil venku. On znejistěl, celý se roztřepal, byl takový divný. Boty přinesl – byly mokré, zabláčené a zespodu měly okvěti řepky... To mě zarazilo, říkal přece, že v řepce nebyl.“

V čase 20:45 hod. převzala místo výjezdová skupina Okresního ředitelství policie v Novém Jičíně. V čase 23:30 došlo k zajištění mladistvého Jiřího Skřípského – v příslušném dokumentu můžeme číst, že „na základě kriminalisticky doložitelných důkazů se stal podezřelým ze spáchání trestného činu vraždy na své nezletilé sestře“.

Studénku jsem navštívil počátkem června 1994. Starosta města Lubomír Šobich mi přiblížil kritické a drsné hodiny tehdejšího dění:

„Když se stala ta strašná věc, všichni si mysleli, že to udělal nějaký pobuda. Ten půlden, než jsme se dozvěděli jméno pachatele, byl asi nejhorší. I když mně nebo mému zástupci Ivanu Bartošovi nikdo nic otevřeně nevyčítal, jednou je člověk představitelem města a určitá odpovědnost jako by na nás padala. Druhý den ráno se rozkřiklo, kdo to udělal... Verze s cizím pobudou sice padla, ale úlevu nikdo z lidí ve Studénce určitě nepocítil.“

Časově to naprosto souhlasí. Devatenáctého května, v čase 4:45 hodin promluvil junior Skřípský do protokolu už jako obviněný.

Příčinou smrti Anny Skřipské – podle nálezu proslulého profesora MUDr. JUDr. Lubomíra Neorala a šarmantní MUDr. Olgy Císařové z olomouckého Ústavu soudního lékařství – bylo udušení zardoušením. Vzhledem k vitálním zraněním, jež nezletilá utrpěla, určili znalci zardoušení až jako závěrečný projev agrese:

„K němu mohlo dojít stlačením krku prsty ruky, našlápnutím či nakleknutím. Na mechanismu dušení se mohlo spolupodílet i škracení, přičemž škrtidlem bylo šatstvo poškozené.

Ostatní, zejména četná bodnořezná poranění na přední ploše krku, dále na zádech a v oblasti ledvin, způsobená jednobřitým nástrojem o délce maximálně 4,5 cm, byla závažná, nikoliv smrtelná. Po útoku – s vysokou pravděpodobností zajištěným kapesním nožíkem – došlo k obnažení dolní poloviny těla poškozené a k hrubé manipulaci s jejím genitálem.

Jednalo se o zasunutí ruky či jiného blíže neurčeného tupého předmětu do pochvy, které způsobilo rozsáhlou tržnězhmožděnou ránu zadní stěny pochvy, dále potrhání a zhmoždění měkkých tkání v okolí pochvy. V každém případě šlo o násilí velké intenzity...

Teprve poté použil pachatel škrtecích, ale především takových mechanismů, které vedly k usmrcení poškozené udušením ze zardoušení.“

K dalšímu rozkrytí celkové situace nám poslouží primární výpovědi otce, matky a syna.

Otec Skřipský: „Byl jsem včerejšího dne přítomen, kdy po nález mrtvé Aničky se manželka ptala syna Jiřího, zda to neudělal. Syn odpřisáhl, že to neudělal, ale s manželkou jsme si nebyli jistí, zůstávaly v nás určité pochybnosti.

Tyto pochybnosti pramenily z toho, že syn Jiří asi v sedmé nebo osmé třídě měl Aničku svlečenou, a to na zahradě, kdy jsem je tam přistihl. Dcera měla stažené tepláky a kalhotky, Jirka u ní klečel nebo seděl. Co tam detailně dělali, jsem neviděl. Já jsem mu říkal, ať už se to neopakuje, přičemž Aniče jsem řekl, že nemá být s Jirkou sama. Pokud nejsme doma, tak ať na nás čeká u babičky.“

Matka Skřipská: „Po nálezu mrtvé Aničky nás paní Babuňková odvedla domů, čekali jsme s manželem na příjezd policie. Já opravdu nevím, kdo mohl dcerce ublížit. Ona byla velice hodná, neměla nepřítel. Od nás byla dostatečně poučena o tom, že nesmí s nikým cizím nikam chodit, zvlášť ne s mužským.

V tomto směru byla dcerka bojácná a ostýchavá, určitě by se po našem poučení s nikým cizím do hovoru nedala ani by se nenechala doprovázet. Vysvětlovali jsme jí několikrát, jaké nebezpečí jí v tomhle směru může hrozit...

Já si myslím, že syn Jirka není na holky, my to máme v rodině. Když jsem se Jiřího ptala, tak mi odpověděl, že to Aničce neudělal, že by byl raději mrtvý sám. Všimla jsem si také, že měl zarudlé oči, jako by brečel. Když jsem se ho na to ptala, tak odpověděl, že jej oči pálí a že už ani brečet nemůže.

Já jsem mu říkala, ať mi odpřisáhne, že Aničce nic neudělal, a on na znamení přísahy zvedl prsty, jako že to neudělal. Já jsem se mu snažila věřit, ale tak nějak vnitřně jsem tušila, že nemluví pravdu.“

Obviněný Jiří Skřipský: „Byl jsem doma už něco přes hodinu, sestra Anna se vrátila ze školy, setkali jsme se na zahradě. Nemohl jsem najít nějaké náradí, podezíral jsem sestru, že mi to někam schválně schovala, pohádali jsme se kvůli tomu. Ona pak na mě zaútočila pěstmi. Chytil jsem ji za ruce, aby se uklidnila, ale ona se bránila tak, že mě chytla za vlasy a způsobila mi bolest.

To mě rozladilo, viděl jsem, že se Anna dala na útěk do řepkového pole, já za ní. Doháněl jsem ji, uvědomoval jsem si, že zuřím čím dál víc. V běhu jsem otevřel svůj kapesní nůž, který nosím stále u sebe. Když jsem sestru dohnal, bodl jsem ji zezadu do levého boku. Přitom jsem do ní narazil a spadli jsme na zem.

Ona ležela vespodu, já ji částečně přilehával levým bokem. Nůž mi upadl, ale znovu jsem ho uchopil. Byl jsem pořád rozzuřený, znovu jsem do ní začal bodat, bodal jsem bez cíle, ale jen do horní půlky těla. Ona se snažila bránit, přetáčela se a taky volala o pomoc.

Nedokážu si vybavit, co jsem dělal potom, co jsem přestal do sestry bodat. Vnímat jsem začal až ve chvíli, kdy jsem si uvědomil, že stojím nad ležící Annou a oblékám si tílko. Nedovedu vysvětlit, proč jsem ho měl svlečené, nevzpomínám si, že bych si upravoval jinou část oděvu. Postřehl jsem ale, že sestra se na zemi pohnula, vydala vzdech a snažila se zvednout.

V tu chvíli jsem zpanikařil a utekl pryč. Chvíli jsem bezcílně běhal kolem, pak jsem si uvědomil, že jsem celý od krve. Šel jsem se osprchovat, převlékl jsem se. Krátké kalhoty jsem zabalil do novin a zakopal na zahradě u hromady popela. Otřený nůž jsem schoval pod polštář ve své posteli.“

Těžko se lze divit, že ze strany vyšetřovatele okamžitě následovalo několik doplňujících otázek, na které Jiří Skřípský odpověděl jen částečně:

„Mám-li vysvětlit, proč byla moje sestra od pasu dolů obnažená, tak asi proto, že jsem ji patrně znásilnil, třebaže se na něco takového nepamatuju. Mohu ale jednoznačně vyloučit, že by z mé strany došlo k nějakým sexuálním aktivitám ještě předtím, než jsem začal do sestry bodat.

Během činu jsem pocítil určité sexuální vzrušení. Ale nikoliv při bodání, ale poté při pohledu na sestru. Díval jsem se na ni, v tu chvíli ovšem ještě nebyla obnažená... Já jsem vlastně sestru opouštěl s pocitem, že ještě žije a ještě se pohybuje.

Pak jsem zpanikařil, nebyl jsem schopen přivolat pomoc, ani sestřino tělo nějak ukrýt, neměl jsem odvahu se znovu na místo činu vydat. Nedokážu vysvětlit, proč byla sestra nalezena v pozici nasvědčující pohlavnímu styku.

Matce jsem odpřisáhl, že nemám se sestřiným zmizením nic společného. Měl jsem strach se přiznat, věděl jsem, že bych jí způsobil bolest. Jinak si uvědomuji, že jsem se dopustil strašného zločinu a že jsem svým jednáním neodčinitelně své sestře ublížil a stejně tak svým rodičům.“

Byla to první a zároveň poslední výpověď obviněného Jiřího Skřípského. V rámci prověrky výpovědi ještě ukázal kriminalistům místo

v zadní části zahrady rodičovského domu, kde po činu zakopal zakrvácené „kraťasy“. Rekonstrukci činu už ale odmítl, stejně tak využil svého práva a přestal protokolárně vypovídat.

Výpověď před vyšetřovatelem odmítla 6. června – v souladu s paragrafem 100 odstavce 1, 2 trestního řádu – i mladší sestra Lenka: „Já jsem poučení porozuměla, vím, co se po mně žádá. Ale chtěla bych se poradit s maminkou. Chtěla bych se jí zeptat na jednu věc, a teprve pak se rozhodnout, jestli budu vypovídat, nebo ne.“

Krátce poté, se Vlasta Skřípská dostavila, Lenka jí něco pošeptala. Nahlas pak dívka uvedla: „Potřebuju vědět, zda mou výpověď bude čist i bratr Jirka.“ Vyšetřovatel její předpoklad nahlas potvrdil, je zákonným právem obviněného znát celý obsah trestního spisu.

Lenka poté opáčila: „Rozhodla jsem se, že vypovídat nebudu.“ Což její matka glosovala větami s mimořádně třaskavým obsahem: „Bude to tak lepší. Stačí, že už jsme přišli o jedno dítě.“

Doznání obviněného mladíka mělo řadu *bílých* míst vyvolávajících okamžitou polemickou reakci. Nevěrohodně působil už samotný počátek jeho výpovědi, kdy po krátké sourozenecké hádce na něho měla mladší a slabší sestra fyzicky zaútočit.

Připomeňme si dále komentář policisty Ondrucha, který vyhodnotil stopy dvou lidí vedoucí do řepkového pole – dvojice šla vedle sebe, nikoliv za sebou... Podivně vypadalo i místo činu, prostor zvalené či ušlapané řepky byl příliš velký na popisovanou událost.

Anežka Babuňková: „Místo, kde jsem Aničku nalezla, mělo přibližně tvar obdélníku, vypadal to jako dopředu nachystané, taková skryš, jako když si hrají děti. Rozhodně ten prostor neodpovídal situaci, kdy by do řepky někdo náhodně vběhl. Jsem přesvědčená, že Jirka si to místo předem připravil, možná sem Aničku pod nějakou záminkou vylákal...“

Shodou okolností, asi dva dny před kritickou událostí jsem byla na kopřivách. Najednou se za mnou, zhruba v místech, kde byla později

nalezena Anička, objevil Jirka. Byl takový překvapený, vyjevený, choval se docela divně. Ptala jsem se ho, jestli hledá houby, myšleno májovky, co zrovna rostly kolem. On, aniž by mi slovem odpověděl, zamířil ke svému bydlišti.“

Zdeněk Martinec: „Ve věci, která je vyšetřována, jsem byl činný jako kriminální technik. Prováděl jsem zajištění stop a fotodokumentaci. Mrtvola Aničky ležela v řepce, ve vyšlapaném prostoru... Nechci spekulovat, ale pokud by tam došlo k nějakému pronásledování či zápasu, tak stejně by to neodpovídalo skutečné velikosti obdélníku ani co se týče míry ušlapání a polámání stvolů.“

Obžaloba krajského státního zástupce JUDr. Karla Novosada, s datem 10. listopadu 1994, vše vyhodnotila:

„Výpověď Anežky Babuňkové stejně jako vyjádření pracovníků Policie ČR Zdeňka Martince, Františka Ondrucha a Bronislava Valenty, spolu s protokolem o ohledání místa a protokolu o použití služebního psa, vyvrací výpověď obviněného v tom směru, že jeho setkání se sestrou i pozdější konflikt byly náhodné.

Zjištěná fakta prokazují, že obviněný na poškozenou čekal, že místo v řepkovém poli, kde k činu došlo, bylo předem připraveno a že nezletilá šla na místo dobrovolně – tedy že nešlo o pronásledování po hádce mezi sourozenci.“

Je uzavřený, podivínský...

Tak znělo nejčastější hodnocení povahy Jiřího Skřipského sousedy či spolužáky – kamarádi se v jeho životě prakticky nevyskytovali.

„V našem učilišti patří navzdory nadprůměrnému IQ k nejslabším žákům,“ zaznělo ve školním posudku. „Je pomalý, nepřesný, nesamostatný. Je tichý, uzavřený, v kolektivu není oblíben pro svou nevypočitatelnou reakci.“

Znalecký posudek – nepochybně očekávaný se zvýšeným napětím – z odvětví psychiatrie, sexuologie a psychologie vypracovali experti opavské psychiatrické léčebny MUDr. Milan Vilč, MUDr. Jan

Rampáček a PhDr. Petr Vavřík, se kterými se v rámci *Panoptika* rozhodně nesetkáváme poprvé.

„Trápilo mě, že nemám žádnou holku, několikrát už mě napadlo, že bych měl rád pohlavní styk spíše se starší dívkou. Na svou sestru jsem v tomto ohledu nemyslel, ani na žádnou jinou nezletilou. K sestrám mám spíš ochranný postoj... To, že jsem jako dvanáctiletý napodoboval se sestrou Annou pohlavní styk, vycházelo ze zvědavosti.

Policii jsem řekl, že mě bodání nožem do sestřina těla vzrušilo. Ale není to pravda. Když jsem na sestru upadl a ležel na ní, tak mě vzrušil ten tělesný dotyk, došlo u mě k částečnému ztopoření. Na bodání si pamatuju, na to, že bych měl se sestrou pohlavní styk, nikoliv,“ sdělil ke své osobě a o svém činu Jiří Skřipský.

Rozborem průběhu vražedného jednání, nálezu na místě činu a z výsledků soudní pitvy, dospěli znalci k jednoznačnému úsudku o **sexuálním motivu činu**:

„Bodání do oběti, usmrcení zardoušením a hrubé poranění genitálu svědčí pro **sexuálně sadistickou vraždu**, ať už byla poslušnost jednotlivých fází útoku jakákoliv.

Amnézii udávanou obviněným pro část inkriminovaného děje, a to tu nejzávažnější – usmrcení zardoušením a zranění genitálu oběti –, hodnotíme jako důsledek psychologického obranného mechanismu vytěsněním traumatizujícího zážitku.

Udávaná ztráta vzpomínek může být ovšem zčásti nebo úplně vědomě předstíraná. Pravděpodobné jsou zde oba mechanismy – vytěsnění mimovolní i vědomé popírání.“

Obviněný nesdělil znalcům nic ohledně svých sexuálně agresivních a sadistických aktivit, popřel i obdobné fantazijní představy a sny. Jak ovšem podotkli experti, jde o oblast, která bývá sexuálními delikventy obvykle zastírána nejvíc.

Ve vztahu k poškozené lze zaznamenat lhostejnost, malou potřebu komunikace. Známký emoční vazby, ať už kladné či záporné, nebyly zjištěny. Motiv primárního sexuálního zájmu vůči sestře, se záměrem

sexuálních interakcí a nárůstem agresivity při odporu poškozené, se jeví mírně pravděpodobnější než motiv primárního konfliktu, s průvodní gradací zloby a agrese.

„Obviněný trpí a v době spáchání trestného činu trpěl **sexuální deviací v podobě agresivního sadismu**, zároveň se jedná o emočně nestabilní osobnost, se schizoidními rysy. Rozpoznávací schopnosti zůstaly zachovány, ovládací složka jednání byla v důsledku zmíněné sexuální deviace a poruchy osobnosti podstatně snížena. Pobyt obviněného na svobodě je v současné době nebezpečný pro společnost.“

Krajský soud v Ostravě začal projednávat kauzu 2. února 1995. O den později zazněl rozsudek: pět let odnětí svobody plus ochranné psychiatricko-sexuologické léčení ústavní formou.

Poměrně překvapivým způsobem smetl senát pod předsednictvím JUDr. Jindřicha Bayera verzi předem připravovaného zločinu jako nepodloženou a zavádějící – a přiklonil se ke Skřípského verzi o sourozenecké hádce a pranici, která vyústila v tragédii.

Obžalovaný stejně jako státní zástupce, který původně navrhoval trest v rozmezí pěti až deseti let – vzhledem k věku Jiřího Skřípského by se jednalo o výjimečný trest –, se proti rozsudku neodvolali, verdikt se tak stal právoplatným.

P. S. Encyklopedické směřování *Panoptika* žádá dodat ještě jednu obdobnou vraždu mezi sourozenci. Místem události byl Benešov nad Ploučnicí v děčínském okrese. Nezletilý Bohumil Morava (narozen 1958) zneužíval svou mladší sestru Květu tím, že jí strkal do prstu. Když si dívka postěžovala matce, rodiče syna fyzicky potrestali...

Ve středu 28. června 1972 začal chlapec v podkrovním pokojíku svou sestru opět ohmatávat a zneužívat (ostatní členové rodiny se tou dobou zdržovali v kuchyni v přízemí). Když Bohumil skončil, zeptal se Květy, jestli bude na něho zase žalovat.

Když přisvědčila, uškrtil ji už připravenou kravatou, naložil si sestru na záda a vynesl ji na půdu, kde ji zaházel různými věcmi. V průběhu večera ještě pomáhal rodičům Květu hledat a dušoval se, že s jejím zmizením nemá nic společného.

Případ II – Krok ze stínu

Jemu bylo sedmnáct, jí šestnáct. Poslední květnovou sobotu roku 1995 navštívili diskotéku, kam je zavezl její otec. Petra s Jirkou spolu tancovali jednu písničku. Při návratu domů došlo k vraždě...

Životem Jiřího Hraly z jihočeské obce Velký Rybník v pelhřimovském okrese¹³ se táhla nit nevydařenosti a taky bezprizornosti. Sám si kvůli tomu před svými vrstevníky stýskal, občas propadal sebevražedným myšlenkám a podle svého tvrzení i suicidním pokusům.

Pro špatný prospěch musel do zvláštní školy. Ze stejného důvodu se ničím nevyučil. V sodovkárně, kde ho zaměstnali ve výrobě, kradl peníze i zboží. Prý na něj svedli i to, co neudělal – a vyhodili ho. Pověst zlodějčka měl ovšem taky v místě bydliště, chytli ho v okamžiku, když se vloupal do jednoho domu, prý nutně potřeboval peníze...

A pak přišla noc ze soboty 27. na 28. května 1995, kdy kolem třetí hodiny ranní vystoupil ze stínu podprůměrnosti tím nejodpudivějším způsobem.

Z diskotéky se s Petrou Zíkovou vraceli po půlnoci. V katastru obce Strměchy si Jirka na dívce náhle začal – předtím spolu nikdy neměli nic důvěrného – vynucovat soulož. Klekl Petře na hrudník a asi pět minut ji rdousil. Pak dokonál dílo škrcením rukávy Petřiny mikiny. Mrtvou vysvlékl a dokonál své dílo souloží.

„Kromě nízkého věku obou aktérů případu považuji za zajímavý rys i to, že se pachatel s obětí znali dlouhá léta. Vyrůstali prakticky

¹³ Dnes se ovšem jedná o kraj Vysočina, přirozeně i s jinou policejní působností.

na dohled od sebe, taneční zábava zdaleka nebyla jedinou, kterou společně, přesně řečeno s další omladinou, navštívili. Mnohem častější totiž při sexuální vraždě bývá, že pachatel napadne neznámou nebo téměř neznámou ženu,“ komentoval případ major Jiří Růžička z Krajského úřadu vyšetřování v Českých Budějovicích.¹⁴

Když se Petra nevrátila domů, začali ji rodiče dopoledne hledat. Ptali se i Jiřího Hraly, který spokojeně vyspával. „Petra si cestou odskočila na záchod. Když mě nedošla, myslel jsem si, že počkala na ostatní z party, a pokračoval jsem domů sám,“ vysvětloval. Hlavou mu prý ale v tu chvíli blesklo: *Petra je fakt mrtvá!*

Hrala se dokonce zúčastnil pátrání po nezvěstné, záměrně ovšem uváděl zkreslující údaje – až příliš zkreslující –, aby odvrátil nález dívčího těla. Marně. Ještě tentýž den se kriminalistům doznal k činu:

„Proč jsem to udělal? Nevím... Asi z blbosti a ze strachu... Bylo mi jasné, že se přijde na to, že je Petra mrtvá, že najdou její tělo, ale věřil jsem, že to nebude na mě... Jenomže pro policajty jsem byl poslední, koho s ní lidi viděli. Tím pádem se na mne zaměřili... Když si pro mě navečer znovu přijeli, pochopil jsem, že je to průser!“

Znalci objevili u Jiřího Hraly vedle sadismu i možné rysy nekrofilie. Dívčina obrana v něm vyvolala vzrušení, stejně tak mu nevadila její bezvládnost vyvolaná rdoušením. Dívku vysvlékl a vykonal na ní pohlavní styk s vědomím, že souloží s mrtvou. To, co zažil, vlastně příjemně odpovídalo jeho představám o sexuálním styku.

Po svém zadržení i před soudem vypovídal zmateně. Bylo evidentní, že netrpí pocitem viny, ale strachem z výšky trestu. Ten bohužel nebyl přísný – pouhých 4,5 roku odnětí svobody a následné ochranné léčení.

Jednoduchý případ?

Nepochybně. Z hlediska zákona nebylo o vině deviovaného mladíka pochyb. Podružné, alogičností zatěžkané otazníky, zejména v souvislosti

¹⁴ S vyšetřovatelem Jiřím Růžičkou se v této knize ještě setkáme v originální a zcela mimořádné kauze, viz kapitola *Dvakrát do stejné řeky*.

s motivací a startovním momentem vraždy, člověka vedou jen k bezmocnému krčení ramen. ...

Do jaké míry mluvil Hrala pravdu? A kolik toho nalhal?

Pokusme se případ osvětlit syntézou výpovědi před vyšetřovatelem spolu se znaleckým posudkem z odvětví psychiatrie, klinické psychologie a sexuologie, který vypracovali MUDr. Josef Kříž, MUDr. Václav Taušek, prof. PaedR. Ladislav Hintnaus a MUDr. Jiří Hrdlička. S obviněným hovořili v období mezi 9. a 31. srpnem 1995.

„Tu noc, zhruba od deváté večerní do půl třetí ráno, jsem vypil asi pět piv a pět malých broskvových vodka. Tancoval jsem s více dívkami, nejenom s Petrou, dívkou, kterou jsem pak uškrtil. Ta rovněž konzumovala alkohol, nějaké víno a pivo, pak taky malé odlivky broskvové vodky, přesně nevím. Neprožil jsem během večera žádný konflikt, ani s jinou ženou, neprožil jsem nic, co by mě mělo nějak frustrovat.

Když jsme na diskotéce, přesně řečeno v hospodě, blbli na automatech, Petra mě kousla do levé ruky, to mi ale nevadilo, byla to taková hra. Vlastně to bylo kvůli tomu, že jsem Petře nechtěl dát cigaretu, sám jsem jich měl málo. Ona mě za to kousla do ruky, to dělala z legrace často, říkala, že ji to baví. Mě to nebolelo, tomu se Petra vždycky divila. Ani teď jsem se nenaštval, bral jsem to jako srandu. Že by mě to sexuálně vzrušilo, to popírám.

Škrábance na krku jsem taky měl od Petry, to se stalo, že se bránila, když jsem s ní chtěl souložit. Na tom jsme se domluvili... Jak domluvili?

Odcházel jsem jako první, za námi šli ještě Gorolová s Kazdou, ale postupně jsme se jim vzdalovali. Petra říkala, že se jí chce spát, já jsem ji vybídl, aby mi položila hlavu na rameno. Ona mi pak sama od sebe navrhla, že bysme se mohli spolu vyspat. Napadlo mě, že si dělá legraci. *Tak kam zalezem?* Takhle jsem se jí zeptal, ona se začala smát. Ptal jsem se jí, jestli to myslí vážně. Ona mi na otázku neodpověděla, což jsem si vyložil, že to vážně myslela.

Petra byla hezká holka, ale mě to překvapilo. Vlastně jsem se trochu lekl, její nabídka mě zaskočila, vždycky jsem ji bral jenom jako kamarádku. Měl jsem obavy, že se mi styk nepodaří, třeba z důvodu malé erektce. Nikdy jsem se žádnou dívkou nesouložil, ale když jsem se díval na pornografii, tak se mi taky někdy neztopořil. Ale od chvíle, co jsme se o tom začali spolu bavit, jsem cítil mírné vzrušení.

Když jsme míjeli ten křížek u cesty, praštil jsem sebou do trávy, ona si lehla vedle mě. Na prsa si sáhnout nechala, začala se bránit, když jsem jí rozepínal kalhoty, škrábala mě. Snažil jsem se jí stáhnout kalhotky, to jsem byl už vzrušený. Když se bránila, rdousil jsem ji oběma rukama.

Kousla mě do žeber, nekřičela, jen trochu pištěla, já taky mlčel. Klekl jsem jí na ruce a znova chytil za krk. Ona jen třepala rukama a pak se přestala bránit. Když jsem ji škrtil, slyšel jsem, jak se po silnici blíží Gorolová s Kazdou. Přitiskl jsem se k zemi, aby mě neviděli.

Když přešli, uvázal jsem Petře mikinu kolem obličeje a přiškrtil ji rukávy. Pak jsem ji svlékl, nejdřív spodek, potom hořejšek a vykonal jsem na ní soulož.“

Tak pozor! *Až na boty zcela nahá dívka, zato s obličejem dokonale překrytým škrtidlem z černé mikiny...* U některých obdobných kauz, včetně zahraničních, upozorňujeme v této souvislosti na **pachatelovu potřebu dobře známou oběť depersonifikovat.**

„Ejakuloval jsem do ní. Trvalo to asi deset minut, než jsem měl vrchol. Pak jsem tělo odtáhl dál do pole, posbíral jsem její věci, ty jsem odnesl poměrně daleko od místa, co ležela.“

Hrala – pravděpodobně na radu spoluvězňů z cely – začal postupně svou konzumaci alkoholu na diskotéce zvyšovat: „Vypil jsem půl láhve vína, asi 5 nebo 6 dvanáctistupňových piv, taky 8 až 10 broskvových vodek. Byl jsem opilý, cítil jsem to na chůzi, taky podle řeči... Jako střízlivý bych něco podobného neudělal.“ Jak by ne...

Udávaná doba soulože s mrtvou Petrou kolísala mezi dvěma až patnácti minutami. Taky už si nevzpomínal, že by slyšel, jak dvojice

Gorolová s Kazdou míjí místo, kde s Petrou leželi. (Oba svědci kolem místa prošli, aniž by něco podezřelého zpozorovali. Teprve po chvíli měl prý Kazda dojem, že zaslechl něco jako tichý výkřik, spíš sten.)

V sexuologické části posudku najdeme tyto řádky:

„Pokud porovnává své fantazie a představy o sexuálním styku s inkriminovaným zážitkem, uvádí, že *to nebylo ono*... Ve fantazii si toho může představit víc, nedokáže však popsat, co konkrétně má na mysli. Zprvu říká, že násilný styk s Petrou nenaplnil zcela jeho očekávání.

Dál z hovoru vyplývá, že mu nescházelo, když na Petře nepozoroval projevy sexuálního vzrušení či orgasmu. Souhrnem dochází k tomu, že mu při inkriminovaném styku nic nechybělo. Vlastně to bylo ono. To, co zažil, tedy odpovídá jeho představám o sexuálním styku...

Dotazován, kde se stala chyba, kde bylo možno celou věc ještě odvrátit, uvádí, že chyby se dopustila Petra tím, že mu navrhla pohlavní styk. Souhlasí s tím, že si za to dívka může vlastně sama.

Byl si vědom, že Petra omdlela, nebo je dokonce mrtvá, přesto pokračoval v realizaci pohlavního spojení. Což lze ze sexuologického hlediska označit jako **jednoznačně hrubě patologický fakt**.

Posuzovaný trpí sexuální deviací v aktivitě. Tato deviace se projevuje potřebou přinejmenším znehybnit objekt svého sexuálního zájmu, dále absencí potřeby projevů partnerčiny vstřícnosti a kooperace...

Nelze jednoznačně určit, zda se jedná o deviaci v aktivitě typu nekrofilie, tzv. znehybňovačství či sadismu, případně o kombinaci uvedených... Nicméně o sexuální deviaci se u posuzovaného nesporně jedná. Tato deviace neměla vliv na jeho rozpoznávací schopnosti, mohla však podstatně snížit jeho schopnosti ovládací.“

S posledním závěrem souhlasili i psychiatři, kteří Hralovu opilost označili jako lehkou a prostou, bez jakýchkoli známek opilosti komplikované nebo dokonce patické. Obviněného označili jako simplexní osobnost se známkami výchovné a výukové zanedbanosti, s podprůměrnými rozumovými schopnostmi.

V rámci analýzy Hralova případu se ještě můžeme seznámit s přepisem části rozhovoru s forenzním psychologem:

- *Při souloži vám nebylo divné, že je Petra bezvládná?*

„Myslel jsem, že omdlela.“

- *Nezajímalo vás to ani potom, co jste se ukojil?*

„Neuvažoval jsem o tom, že by mohla být mrtvá.“

- *Proč jste odtahoval její tělo dál do pole? Aby na mrtvou nebylo ze silnice vidět?*

„Domníval jsem se, že Petra žije. Nechtěl jsem, aby ji někdo viděl nahou.“

- *Vystříkl jste do ní. Pokud podle vás měla žít, to jste se nebál, že může Petra otěhotnět?*

„Nepřemýšlel jsem o tom.“

- *Proč jste odnesl její šaty?*

„Aby až se probere, nemohla domů a říct to na mě. Musela by jít přes les, trvalo by jí to dýl.“

- *Když druhý den Petru hledali, nenapadlo vás, že budete v podezření?*

„Nenapadlo.“

- *Jak vás napadlo tvrdit, že si Petra odskočila na záchod a už se k vám nevrátila?*

„Prostě mě to napadlo.“

- *Co jste prožíval, když jste se zúčastnil hledání a projížděli jste kolem místa činu?*

„Klepaly se mi ruce.“

- *Kdy jste se přiznal?*

„Až navečer, když mě policie znovu odvezla a nějaký doktor mě kvůli zraněním začal celýho prohlížet.“

- *Co si o svém činu myslíte nyní?*

„Lituju toho. Mohla být živá, rodině jsem udělal ostudu.“

- *A čeho litujete nejvíc?*

„Že jsem zavřenej.“

Zakončeme těmito řádky ze znaleckého posudku forenzního psychologa:

„Obviněný nemá pocit viny a potřebu upřímnou výpovědi ulevit své duševní tenzi. Obává se především výše trestu, a proto má snahu vypovídat tak, aby uvedl svůj čin do co nejpríznivějšího světla. V jeho výpovědích lze tak sledovat nelogičnosti a rozpory mezi jednotlivými sděleními.“

Případ III – Skautský vedoucí

Učebnicovou ukázkou toho, jak blahovonně zamýšlené zákony nahrávají potenciálním zločincům, místo aby chránily potenciální oběti, je případ sexuální vraždy desetiletého Jiřího Hojdy v Domažlicích z června 1996. Pachateli bylo jen o šest roků víc... Jaroslava Beneše přestaly dívky zajímat zhruba od čtrnácti let. Při onanii snil o malých chlapcích, připadali mu taková *bezbranní*. Představoval si, jak překonává jejich chabý odpor, jak je znehybňuje, jak jim zavádí svůj úd do análu.

V prosinci 1994 vzal provázek a hodil ho jednomu klukovi kolem krku. Přinutil ho, aby šel s ním a aby se vysvlékl. Pak ho ohmatával a strkal mu do konečníku různé předměty. V lednu 1995 měřil jinému chlapci velikost přirození – když kluk křičel, nasadil mu na hlavu plynovou masku. „Vím, že se to nesmí, ale byl jsem na to hrozně zvědavý,“ vypověděl Beneš krátce po svém zadržení.

Trestní věc sexuálního zneužívání nezletilých – gradovaná hozením provázku kolem krku, voděním oběti jako zcela podrížené bytosti, spolu s dalšími markanty jasně agresivního charakteru – musela být vzhledem k nezletilosti pachatele odložena.

Podle vznešené litery zákona nesměl tyto spády mladého ničemy nikdo prozradit na veřejnosti. Takže sociální kurátorka, která se po čase dozvěděla, že Beneš pracuje ve skautské organizaci Junák jako vedoucí, musela mlčet. Navíc ji Jaroslavova matka ujistila, že s chlapcem už bude všechno v pořádku, že už se začal léčit.

Nebyla to naprostá lež, po popsaných událostech strávil Beneš dva měsíce na plzeňské psychiatrické klinice. Znalci tenkrát nevyhloučili přítomnost sexuální deviace, příčinu pohlavního zneužívání chlapců si ale vysvětlovali Benešovou dosud psychosexuálně nevyzrálou osobností. Další dva měsíce se ještě „junák“ léčil ambulantně – aby se všechno postupem času *tak nějak rozplizlo...*

„Učím se druhým ročníkem na kuchaře. Žiju s matkou, otec spáchal v roce 1985 sebevraždu, když jsme se s mámou a bratrem kvůli táto-vu pití odstěhovali. Matka má teď druhá, otčím je na mě přísný, má na moje školní úspěchy až neúměrné nároky. Musel jsem za trest psát dlouhé úkoly, které mi zabraly celé odpoledne. Matka chodí o berlích, jedná se snad o artrózu, druh je po dětské obrně na vozíčku,“ popsal později hubený a 183 cm vysoký Beneš.

„Ve škole jsem míval dysgrafické a dysortografické potíže. Při psaní jsem spíš čmáral, zvlášť pod časovým tlakem, někdy jsem to nedokázal přečíst ani sám po sobě. Ale v matematice jsem byl naopak dobřej, v informatice výbornej...“

Mezi spolužáky jsem se nedokázal prosadit. Dávali mi najevo opovržení, kamaráda jsem neměl ani jednoho. Líp jsem se cítil ve společnosti dívek, pomáhal jsem jim v kuchyni, s nimi jsem taky pak uklízel. Ale s žádnou z holek jsem neměl důvěrnou známost, vždycky šlo jen o kamarádění.

V Junákovi jsem už šest let, moc mě to baví, vedoucího dělám rád. Přezdívku mám *Tačup*, to podle žáby ropuchy z pohádky Čáryfuk. Vzniklo to, když jsme běhali a někdo řekl, že dělám stejné pohyby no-hama jako Tačup.

V mé skupině mi připadal nejchytřejší Jirka Hojda, ten ještě žádnou přezdívku neměl. Na rozdíl třeba od *Uzlíka* nebo *Kiksíka* neměl Jirka o skauting takový zájem, na akce zapomínal, někdy se mu na ně nechtělo. Jak říkám, připadal mi asi nejchytřejší, ale taky byl uzavřený, moc toho nenamluvil.“

Ve středu 19. června 1996 – mnozí se tenkrát těšili z „magického“ data, které možná jednou provždy ovlivní jejich životy – se Jirka Hojda nevrátil domů. Odpoledne strávil ve vile Mařenka v domažlické Kozinově ulici, kde probíhala schůzka skautů, vštěpujících si pod Benešovým dohledem základy morseovky a uzlování. Beneš prý několikrát Hojdův výkon pochválil, podle svědků ho měl taky pozvat na rodičovskou chatu v zahrádkářské kolonii Pod Vavřincem... To bylo naposledy, kdy kamarádi Jirku viděli.

Když se navečer vyplašená paní Hojdomá vyptávala Beneše, odpověděl skautský vedoucí věrohodně: „Šli jsme zkoušet morseovku na vojenské cvičiště. Tam jsme byli asi do půl šesté večerní. Pak jsem Jirku odvedl před plavecký bazén, kde se měl údajně sejít se svým mladším bratrem, rozloučili jsme se asi v 17:45 hodin.“

Domažlice jistě nejsou žádnou nepřehlednou ani neprostupnou betonovou džunglí, přesto policejní pátrání po nezvěstném Hojdovi nebylo ještě ani v jednu hodinu po půlnoci úspěšné.

Ve tváři zadrženého Beneše se viditelně odrazil čím dál větší strach. Nemohl nevnímat vzrůstající nervozitu policejní služebny, houstnoucí podezření vůči vlastní osobě, tu a tam zaslechl otevřenými dveřmi z chodby peprnou poznámku na vlastní adresu...

Nátlak? Ale jistě, nátlak... Pak se k mladíkovi přitočil jeden z kriminalistů. Znali se už z *minula*, takže otázka zazněla bez okolků a natvrdo:

„Tak co? Kam jsi ho dal?“

Po chvilce mlčení Beneš zadrhovaně odpověděl, že vzal malého Hojdu na chatu svých rodičů. Pak prý došlo k události, „kterou nedovede popsat“.

- Ukážeš nám, kde je Jirka schovaný?

„Ano, ukážu. Slibuju.“

- Žije ještě?

„Dal jsem ho do takový kobky a otvor zatěžkal poklopem.“

- Žije???

„Když jsem ho tam dával, ještě chrčel...“

Cestou k zahrádkářské kolonii Pod Vavřincem ztratil Beneš ve tmě orientaci. I tak ale bylo tělo Jiřího Hojdy deset minut po druhé hodině ranní nalezeno.

Protokol o **ohledání místa nálezu** mrtvého chlapce v betonové vodovodní jímce, situované v lese, částečně zaplněné vodou, nese datum 20. června a je ohraničen časovým rozmezím 05:05–07:15 hod.

Protokol o **ohledání místa činu**, konkrétně zahradního domku č. 124 a příslušné zahrady v kolonii Pod Vavřincem, nese stejné datum s časovými údaji 08:50–12:20 hod. Za povšimnutí stojí zmínka o „světle modrém stavebním kolečku, na kterém byla zajištěna biologická stopa (krev) a také mikročástice textilního vlákna, pocházející pravděpodobně z látkového potahu na křeslo“.

Jak to všechno korespondovalo s Benešovou výpovědí?

„Když jsme došli na chatu, navrhl jsem Jirkovi hru, že se jako budeme vyprošťovat z pout. Hned napoprvé se Hojda osvobodil. Podruhé jsem ho svázal víc, dal jsem mu šátek na oči, položil ho na břicho a ruce jsem mu natáhl dopředu. Pak jsem ho začal vysvlékat.“

Když Hojda křičel, dal jsem mu do úst roubík, a ten ještě převázal gumovým obinadlem. Krémem na opalování jsem mu pomazal konečník. Potom jsem mu tam strčil prst a pak i přirození. Souložil jsem až do výronu semene, které vyteklo zčásti na zadek, zčásti na pohovku.

Mezitím se Hojda vyprostil z pout, vyndal si roubík. Volnými rukama do mě mlátil a řval na mě. Taky mě škrábl na ruce. Začal jsem ho škrtit, utáhl jsem mu kolem krku obinadlo, taky jsem mu mačkal krk mezi palcem a ukazovákem. Hojda ve svém úsilí ochrnoval, až byl nakonec bezvládný. Potom, co jsem mu sundal obinadlo z krku, jenom chrčel.

Dostal jsem strach. Vzpomněl jsem si na ty kobky z betonu, rozhodl jsem se, že tam Hojdu hodím. Naložil jsem jeho tělo na kolečko a překryl jsem je potahem na křeslo. Jel jsem směrem na Vavřinec, cestou

jsem potkal nějakou paní. Říkala mi, že mi kolečko píská, abych je promazal.

U kobky jsem otevřel poklop, posadil Hojdu nohama dolů do díry. Hojdovi padala hlava, v tichu jsem vnímal, jak mi hlasitě bije srdce. Pak jsem tělo shodil do díry. Viděl jsem, že Hojda má hlavu ve vodě, nakonec jsem zakryl otvor příklopem.

Celou dobu jsem si neuvědomoval, jak to skončí. Nijak jsem nepředvídal, že až rodiče začnou Hojdu shánět, tak se obrátí i na mě. Tohle všechno mi došlo, až když byl Hojda dole v té kobce... Šel jsem po činu k vojenskému cvičišti, přemýšlel jsem o sebevraždě. Ale byl jsem v takovém psychickém stavu, že jsem nedokázal nic udělat, nic dokončit, vůbec nic.“

Kriminalistům se podařilo vypátrat svědkyni Anežku Erlovou, která na kluka tlačícího kolečko volala, aby si je namazal: „On jenom něco zamumlal. Tlačil kolečko dost těžce, myslela jsem, že veze cement nebo hnojivo. Zdál se mi dost divný, v obličeji vypadal, jako by byl mimo.“

Znalecký posudek z odvětví soudního lékařství v podstatě konvenoval s Benešovou výpovědí:

- **bezprostřední příčinou smrti bylo udušení z uškrcení**
- strangulační rýha nasvědčuje, že přední a obě boční plochy poškozeného dítěte obepínalo v rozhodující fázi dušení širší škrtidlo
- poranění v ústí řitního otvoru pochází od násilného vpravení cizího předmětu. Současná přítomnost podlitiny dokládá užití velké síly. Nález je plně vysvětlitelný sexuální manipulací, tj. vpravením ztopořného pyje do řitě poškozeného.

Znalecký posudek o duševním stavu obviněného vypracovali MUDr. Jaroslav Hronek, CSc., prof. MUDr. Milan Kolomazník a PhDr. Jiří Jelen.

Ohledně svého sexuálního vývoje Beneš sdělil, že asi do čtrnácti let měl při onanii představy heterosexuálního typu, pak už jen homosexuální a homosexuálně-pedofilní. Představy se týkaly vzájemné

masturbace a zavádění údu do konečníku. V těchto situacích viděl sám sebe jako aktivního, penetrujícího partnera. To bylo v době, kdy soulož s dívkou, ale ani s dospělým mužem už pro něj nepřípadala v úvahu.

Na malých chlapcích ho přitahovalo, že byli takoví bezbranní, snadno je mohl ovládnout. (*Sadistické prvky* – komentovali znalci.) Touha stále narůstala, onanie s představami, jak má nějaký kluk strach, mu už nestačila, musel to udělat. (*Prvek nutkavosti obsedantního charakteru...*)

To, že mu bude malý Hojda klást odpor a on ho učiní bezmocným, ho vzrušovalo nejvíc. „Tolik by mě to nevzrušovalo, kdyby se nebránil.“ (*Zde se mísí prvky patologické sexuální agresivity s prvky sadistickými, které však zřejmě převládají...*) Pohled na obnažený zadek oběti byl pro něj natolik vábný, že i navzdory přerušení aktu měl silné puzení dospět k ejakulaci.

Lítost nad obětí pocítí vždy až po činu. Hojdy je mu líto, chtěl by se léčit. I teď ve vazbě má sny o znehybnění zhruba desetiletých chlapců, kterým zavádí úd do análu. Takové sny má asi dvakrát do týdne.

Podle znalců psychiatrů trpí patrně Beneš lehkou mozkovou dysfunkcí. **Schopnosti rozpoznávací zůstaly plně zachovány, zato ovládací byly zcela vymizelé.** Pohyb obviněného na svobodě je vzhledem k **polymorfní psychopatii** a způsobu odreagovávání, zvláště pak s **homosexuálně-pedofilním zaměřením s jednoznačnými sadistickými prvky**, vysoce nebezpečný. Znalci navrhuji ústavní ochrannou léčbu.

Vybyl čas i na kuriózní citát: „Hojdu jsem neškrtil kvůli vzrušení, ale aby ho neslyšeli lidé z okolních chatek. On křičel furt, bál jsem se, že někdo přijde. Aby se to zase nevyšetřovalo. To už bych si připadal divně, jako úchylnej,“ sdělil Beneš znalci psychologovi.

Ten konstatoval ve shrnutí svého posudku Benešovu extrémní povahovou uzavřenost a sociální nepřizpůsobivost, zmínil explorandův melancholický temperament a četné pocity méněcennosti, ale taky bezcitnosti, bezohlednosti a egocentričnosti.

„Nelze vyloučit ani dobrou promyšlenost činu. I v předchozích deliktech si dokázal pro svou trestnou činnost připravit vhodné podmínky,